

Doe: Bible for Matthew

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

- Share — copy and redistribute the material in any medium or format.
- Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

- Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>." Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.
- ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.
- No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Matthew

Chapter 1

¹ Chitabu cha lukolo lwa Yesu Kilisito mwanake Daudi, mwanake Ibrahimu. ² Ibrahimu kakala tatiyake Isaka, na Isaka tati ya Yakobo, na Yakobo tati ya Yuda na ndugu zake. ³ Yuda kakala tati ya Pelesi na Sela kwa Tamali, Pelesi tati ya Hezeloni, na Hezeloni tati ya Lamu. ⁴ Lamu kakala tati ya Aminadabu, Aminadabu tati ya Nashoni, na Nashoni tati ya Salimoni. ⁵ Salimoni kakala tati ya Boazi kwa Lahabu, Boazi tati ya Obedi kwa Luth, Obedi tati ya Yese, ⁶ Yese kakala tati ya mmwene Daudi. Daudi kakala tati ya Sulemani kwa mke wa Ulia. ⁷ Sulemani kakala tati ya Lehoboamu, Lehoboamu tati ya Abiya, Abiya tati ya Asa. ⁸ Asa kakala tati ya Yehoshafati, Yehoshafati tati ya Yolamu, na Yolamu tati ya Uzia. ⁹ Uzia kakala tati ya Yothamu, Yothamu tati ya Ahazi, Ahazi tati ya Hezekia. ¹⁰ Hezekia kakala tati ya Manase, Manase tati ya Amoni na Amoni tati ya Yosia. ¹¹ Yosia kakala tati ya Yekonia na kaka zake wakati wa kusoligwa kwita Babeli. ¹² Na baada ya kusoligwa kwita Babeli, Yenokia kakala tati ya Shatieli, Shatieli kakala tati yake na Zelubabeli. ¹³ Zelubabeli kakala tati ya Abiudi, Abiudi tati ya Eliakimu, na Eliakimu tati ya Azoli. ¹⁴ Azoli kakala tati ya Zadoki, Zadoki tati ya Akimu, na Akimu tati ya Eliudi. ¹⁵ Eliudi kakala tati ya Elieza, Elieza tati ya Matani na Matani tati ya Yakobo. ¹⁶ Yakobo kakala tati ya Yusufu mulume wa Maliamu, ambaye kwa yeye Yesu kaelekigwa, kotangigwa Kilisito. ¹⁷ Vyelesi vose kwandusila Ibrahimu hadi Daudi vikala vyelesi kumi na vinne, kulawa Daudi hadi kusoligwa kwita Babeli vyelesi kumi na vinne, na kulwa kusoligwa kwita Babeli hadi Kilisito vyelesi kumi na vinne. ¹⁸ Kuelekigwa kwa Yesu Kilisito kukala vino. Mami yake, Maliamu kachumbiigwa na Yusufu, lakini kabla hawaitinkhe, kaoneka kuwa na inda kwa uwezo wa Roho Mtakatiifu. ¹⁹ Mulume wake Yusufu, kakala munthu mwenye haki halondile kumwaibisha hadhalani. Kaamula kuuleka uchumba wake naye kwa sili. ²⁰ Ivoakalile akifikili nchanya ya mbuli zino, Msenga wa Mndewa kamulawila katika ndoto, akalonga, "Yusufu mwana wa Daudi, sekeuogohe kumsola Maliamu kama mkako, kwa sababu inda aliyonayo ni kwa uwezo wa Roho Mtakatifu. ²¹ Naifungule mwana wa chilume na umtange zina dyake Yesu, kwa maana naawaokole wanhu wake na ubananzi wao." ²² Yose yano yalawila kutimiza kiya kilongigwe na Mndewa kwa inzila ya mulotezi, akalonga, ²³ Lola, bikila apape inda na kueleka mwana wa chilume, na wamtange zina dyake Imanueli"—maana yake, "Mulungu hamwe nacheye." ²⁴ Yusufu aliamka kulawa mzinthongo na kutenda kama msenga wa Mndewa amlagiliza na kamsola gesa mkake. ²⁵ Hata hiyo, hagonile naye mpaka aifungulile mwana wa kilume na kamanga zina dyake Yesu.

Chapter 2

¹ Baada ya Yesu kwelekigwa katika Bethlehemu ya Uyahudi katika siku za mwene Helode, wanthu wasomile kulawa mashaliki ikutali wafika Yelusalemu walonga, ² Akwani ila aelekigwe mwene wa Wayahudi? Chiiona nthondo yake mashaliki na cheye chiza kumuabudu." ³ Pindi Mwene helode ahulike yano alifadhaika, na Yelusalemu yose hamwe naye. ⁴ Helode akawaika hamwe wakulu wa makuhani wose na waandishi wa wanthu, naye kawauza, Kilisito naelekwe kulihi?" ⁵ Wakamlongela Bethlehemu ya Uyahudi, kwa kuwa hivi ndivyo iandikigwe na mlotezi, ⁶ Nawe Bethlehemu, katika nchi ya Yuda, si mdodo mingoni mwa vilongozi wa Yuda, kwa kuwa kulawa kumwako naeze mtawala atakayewachunga wanthu wangu Isilaeli." ⁷ Hivyo Hlode kawatanga wala wasomile chinyele na kuwauza siku ili naho nthondo ikala ikuoneka. ⁸ Kawalagiliza Bthelehemu, akkalonga "Gendeni kwa uangalifu mkamlonde mwana aelekigwe. Wakati mkamuona, nigalileni habali ili kwamba nie pia nidahe kwiza na kumwabudu." ⁹ Baada ya viya ivowategeleze Mndewa, wagendelela na mwanza wao, na nthondo ila waionile mashaliki iwatangulila hadi itimalala nchanya ya hanthu mwana aelekigwe ahoakalile. ¹⁰ Wakati waionile nthondo, wasekelela kwa seko nkulu nkhanu. ¹¹ Waingila nyumbani na kumlola mwana aelekigwe na Maliamu mama yake. Walimsujudia na kumwabudu. Wavugula hazina zao na kumlavila zawadi na dhabihu, uvumba, na manemane. ¹² Mulungu aliwaonya katika ndoto sekewabwele kwa Helode, hivyo, wasegela kubwela katika nchi yao kwa nzila imwenga. ¹³ Baada ya kuwa wasegela, msenga wa Mndewa kamlawila Yusufu katika ndoto na kulonga, "Inuka, msole mwana na mami yake na mkimbilile Misili. Sigaleni huko mpaka ahoniwalongele, kwa kuwa Helode naamlonde mwana ili amwangamize. ¹⁴ Chilo hiko Yusufu aliamka na kumsola mwana na mami yake na kukimbila Misili. ¹⁵ Kakala huko hadi Helode adanganike. Ino itimiz kila Mndewa kakala akalonga kufosela mlotezi, "Kulawa Misili nmtanga mwanangu." ¹⁶ Kisha Helode, ivoaonile kadhihikaigwe na wanthu wasomi, kengiligwa na ludoko nkhanu. Kalagiliza wacomigwe wana wose wa kilume wakalile Bethlehemu na wose wamunaidiengo diya wakalile na miaka miidi na kubwela hasi yake kulingana na wakati awile kathibitisha kabisa kulawa kwa wala wanthu wasomi. ¹⁷ Ndipo itimizgwa dila mbuli dilongwe kwa mulomo cha mlotezi Yereima, ¹⁸ "Sauti ihulikigwe Lamah, kilio na maombolezo makulu, Raheli kawalilila wanage, na kalema kufalijiwa kwa sababu hawahali kaidi." ¹⁹ Helode aho adandanike, lola wasenga wa Mndewa kamlava Yusufu katika ndoto huko Misili na kulonga, ²⁰ "Inuka msole mwana na mami yake, na mwite katika nchi ya Isilaeli kwa maana wawile wakilonda uhai wa mwana wadanganike." ²¹ Yusufu aliinuka, akamsola mwana hamwe na mami yake, na weza katika nchi ya Isilaeli. ²² Lakini ivoahulike kama Alikelau kakala anatawala Yuda mahali pa tati ykae Helode, kaogoha kwita huko. Baada ya Mulungu kumuonya katika ndoto, kahalawa kwita mkoa wa Galilaya ²³ na kaita kuishi katika mji wotangigwa Nazaleti. Dino ditimiza kila kiwile kilongigwa kale kwa nzila ya walotezi, kwamba naatangigwe Mnazaleti.

Chapter 3

¹ Katika siku zila Yohana Mbatizaji keza akihubili muna inyika ya Yuda akalonga, ² "Tubuni kwa maana umwene wa muimbingu u haguhi." ³ Kwa maana ino ndiye alongigwe na mlotezi Isaya akalonga, "sauti ya munthu kotanga kuawa muijangwa; ikeni tayali nzila ya Mndewa, yanyoosheni mapito yake," ⁴ Lelo yohana kavala mazoya ya ngamiya na mkanda wa bende mchigudi chake. Ndiya yake kikala nzige na uki ya mwimbago. ⁵ Kamala Yelusalemu, Yuda yose, na eneo dyose dozunguuka mto Yolodani waita kumwake. ⁶ Wakala wakibatizigwa naye katika mto Yolodani huku wakitubu uhasanyi wao. ⁷ Lakini awaonile wengi wa mafalisayo na masadukayo wakeza kumwake kubatizigwa, akawalongela, "Mweye uzao wa nyoka wenye sumu niani awaonye kukimbila gadhabu ikwiza?" ⁸ Elekeni matunda yaipasayo toba. ⁹ Na msekugesha na kusemeana miongoni mwenu, 'Chinaye Ibrahimu kama tati yetu.' wa kuwa nowalongeleni Mulungu kodaha kumwinulia Ibrahimu wana hata kulawa katika mayuwe yano. ¹⁰ Tayali shoka diikigwa kale mna mzizi wa miti. Kwahiyo kila mti usiozaa matunda yanogile hukatwa na kutupwa kwenye moto. ¹¹ Nowabatiza kwa mazi kwa ajili ua toba. Lakini yeye kokwiza baada yangu ni mkulu kufosa nie nami sistahili hata kupaa viatu vankhe. Yeye atawabatiza kwa Roho Makatifu na kwa moto. ¹² Na pepeto dyake da muimikono mwake kusafisha kabisa uwanda wake na kuikusanya ngano yake ghalani. Lakini atayachoma makapi kwa moto ambao haudaha kuzimika. ¹³ Kamala Yesu keza kulawa Galilaya mpaka mto Yolodani kubatizwa na Yohana. ¹⁴ Lakini Yohana kalonda kumzuila akalonga, "Nie nolonda kubatizigwa na weye, nawe wize kumwangu?" ¹⁵ Yesu akajibu akalonga, "Luhusa iwe vino lelo, kwa kuwa ndivyo ichilonda kuitimiza haki yose." Kamala Yohana akamluhusu. ¹⁶ Baada ya kuwa kabatizigwa, mala Yesu akalawa kui mazi, na lola, Mbingu nazivunguke kumwake. Na alimuona Roho wa Mulungu akishuka kwa mfano wa njiwa na kutulia nchanya yake. ¹⁷ Lola, sauti ilawa kuimbingu ikalonga, "Ino ni mwanangu mpendigwa. Ninaye pendezigwa nkhanu naye."

Chapter 4

¹ Kamala Yesu kalongozigwa na Roho mpaka kudijangwa ili agezigwe na chinyamkela. ² Ivoakalile kafunga kw siku alobaini imisi na ichilo kapata nzala. ³ Mgeze akeza na akamlongela, "Kama wewe ni mwana wa Mulungu, yaamulu mayuw yano yawe mgate." ⁴ Lakini Yesu alimjibu na kumlongela, "Tandikigwa, 'Munthu haishi kwa mgate muhala, bali kwa kila mbuli dilawalo muumulomo mwa Mulungu.'" ⁵ Kamala chinyamkela kamgala muna isi iinogile na kamwika hanthu ya nchanya nkhani hadizengo da hekalu, ⁶ na kumlongela, "kama wewe ni Mwana wa Mulungu, iwanthe hai, kwa vila yandikigwa, 'Naawalagilize wasenga wake naweze wakdake; na, 'wakuinule kwa mikono yao, ili sekeuikwale mgulu wako muna yuwe.'" ⁷ Yesu akamlongela, "Tena yandikigwa, 'Sekeumgeze Mndewa Mulungu wakoo.'" ⁸ Kamala, chinyamkela kamsola na kumgala sehemu ya nchanya nkhani akamlagisa mwene zose za iisi na fahali ya hizo zose. ⁹ Kamlongela, Nanikwinkhe vinthu vyose vino ukanisujudila na kuniabudu." ¹⁰ Kamala esu akamlongela, "Genda zako ulawe hano, Chinyamkela! kwa maana iandikigwa, Yakupasa kumwabudu Mndewa Mulungu wako, na umtumikie yeye peke yake." ¹¹ Kamala chinyamkela kamleka, na lola, malaika weza wakamtumikia. ¹² Kamala Yesu ivo ahulikile kuwa Yohane kagwiligwa, akasegela mpaka Galilaya. ¹³ Kasegela Nazaleti kaita na kuishi Kapelenaumu, iuko hankhanda na Bahali ya Galilaya, mipakani mwa majimbo ya Zabuloni na Naftali. ¹⁴ Ino ilawilila kutimiliza kila kilongigwe na mulotezi Isaya, ¹⁵ "katika mji wa Zabuloni na mji wa Naftali, kwita Bahalini, ng'ambo ya Yolodani, Galilaya ya wamataifa!" ¹⁶ Wanthu wakalile mdiziza wauona bunkhulo mkulu, na wadya wakalile wakala katika maeneo na kivuli cha mauti, nchanya yao iwaangazila." ¹⁷ Kulawa wakati huo Yesu kandusa kuhubili na kulonga, "Tubuni, kwa maana umwene wa kuulanga uhaguhi." ¹⁸ Ivo akalile kogenda hankhanda ya Bahali ya Galilaya, kawaona ndugu waidi, Simoni akalile kotangigwa Petro, na Andrea kaka yake, wakitega nyavu bahalini, kwa kuwa wakalile wavuvi wa somba. ¹⁹ Yesu akawalongela, "Inzoni mniinze, naniwatende kuwa wavuvi wa wanthu." ²⁰ Mala imwe wazileka nyavu na wamkola. ²¹ Na Yesu akalile akugendelela kulawa aho kuwaona ndugu waidi wamwenga, Yakobo mwanake na Zebedayo, na Yohane mkulu wake wakala muna umtumbwi hamwe na tati yawe wakishona nyavu zao. Kawataanga, ²² na mala imwe wakaleka mtumbwi na tati yao nao wakamkola. ²³ Yesu kaita haguhi Galilaya yose, akifundisha muna masinagogi yao, na kuhubili injili ya umwene na kuhonya kila aina ya maladhi na utamu miongoni mwa wanthu. ²⁴ Mbuli zake zenela Silia yose, na wanthu wakawagala kumwake wala wose wakalile waugula, wakala na malazi mbalimbali na maumivu, wakalile na vibwengo na wenye kifafa na waholozile. Yesu kawahonya. ²⁵ Umati mkulu lwa wanthu umuinza kulawa Galilaya, na Dekapoli, na Yelusasemu na Uyahudi na kulawa ng'ambo ya Yolodani.

Chapter 5

¹ Yesu ivo aonile umati, kahalawa na kaita Kuumlila. Ivo akalile kakala hasi, wanafunzi wake weza kumwake. ² Kagubula mulomo wake na kawafundisha, akalanga, ³ "Heli walio masikini wa iloho maana umwene wa kuulanga ni wao. ⁴ Heli walio na huzuni, maana wafalijiligwe. ⁵ Heli wenye uhole, maana watailisi isi. ⁶ Heli wenye nzala na ikiu ya haki, maana hao nawagute. ⁷ Heli wenye lehema maana hao watapata Lehema. ⁸ Heli wenye umoyo unogile maana wamuone Mulungu. ⁹ Heli wapatanishi, maana hao nawatangigwe wana wa Mulungu. ¹⁰ Heli wala wotesigwa kwa ajili ya haki, maana umwene wa kuulanga ni wao. ¹¹ Heli mweye ambao wanthu nawawadukane na kuwatesa, au kulonga kila aina ya wihile dhidi yenu kwa uvwizi kwa ajili yangu. ¹² Sekeleleni na kudenkhelela, maana thawabu yenu ni nkulu nchanya kuulanga. Kwa kuwa vino ndivyo wanthu walivyo watesa walotezi kabla yenu. ¹³ Mweye ni munyu wa iisi. Lakini kama munyu ulagaza ladha yake, naidaheze kutendika munyu halisi kaidi? Kamwe haidaha kuwa inogile kwa kinthu kimwenga chochose kaidi, isipokuwa ni kukwasigwa kunze na kujatigwa na migulu ya wanthu. ¹⁴ Mweye ni nulu ya iisi. Mji uzengigwa nchanya ya mlima hauifisa. ¹⁵ Wala wanthu hawakuwasha vimuli na kuika hasi ya kisege, bali muna ikinala, nayo yowaangaza wose walio mgati ya nyumba. ¹⁶ Leka nulu yenu iangaze mbele za wanthu kwa namna ambayo kwamba, wayalole matendo yenu yanogile na kumtukuza Tata yenu awile kuulanga. ¹⁷ Msekugesha niza kuibananga shelia wala walotezi. Sizile kuibananga lakini kutimiza. ¹⁸ Kwa kweli nowalongela kwamba mpaka kuulanga na iisi zose zifose hapana yodi imwe wala nukta imwe ya shelia nailavigwe katika shelia hadi hapo kila kinthu ahokiwe kitimizigwa kale. ¹⁹ Hivyo yeyose akubena amla ndodo imwe ya amla zino kuwafundisha wamwenga kutenda hivyo nautangigwe mdodo katika umwene wa kuulanga. Lakini yeyose azitoza na kuzifundisha atangigwe mkulu katika umwene wa kuulanga. ²⁰ Kwa maana nowalongela haki yenu isipozidi haki ya waandishi na Mafalisayo, kwa vyovyote vila nahamwingile muna umwene wa kuulanga. ²¹ Muhulika ilongigwa umwaka kuwa, "Usekukoma" na 'yeyose kokoma yuko muna hatali ya hukumu.' ²² Lakini nikuwalongela yoyose akumchukia ndugu yake naawe muna hatali ya ihukumu. Na yeyose komlongela ndugu yake kuwa, "Wewe ni munthu haufaya!" naawe muna hatali ya balaza. Na yeyose kolonga, 'Wewe mbozi!' naawe muna hatali ya moto wa jehanamu. ²³ Hivyo kama kolava sadaka yako katika madhabahu na unakumbuka kuwa ndugu yako ana mbuli dyodyose dhidi yako, ²⁴ ileke sadaka mbele ya madhabahu, kisha toza nzila yako. Kapatane kwanza na ndugu yako, na kamala wize kulava sadaka yako. ²⁵ Ilumbe na mshitaki waku hima, ukiwa hamwe naye muinzila kwita mahakamani, vinginevyo mshtaki wako kodaha kukuleka muimikono mwa hakim, na hakim akuleke muimikono mwa askali, naye naukwasiigwe muigeleza. ²⁶ Amini nowalongeleni, kamwe sekeugeligwe hulu hadi ulihe senti ya uhelelo ya pesa ukudaigwa. ²⁷ Muhulika ilongwa kuwa, 'Usekuzini.' ²⁸ Lakini nowalongela yeyose komlola mwanamke kwa kumtamani amekwisha kuzini naye muuyo mmwake. ²⁹ Na kama ziso dyako la kulume dokusababisha kuikwala, ding'ole na udyase kutali naye. Kwa kuwa ni afadhali kiungo kimwe katika mtufi wako kibanangigwe kuliko mtui mgima kukwasigwa muijehanamu. ³⁰ Na kama mkono wako wa kulume wokusababishila kuikwala, ukanthe kamala uukwase kutali naye. Maana ni afadhali kiungo kimwe katika mtufi wako kibanangigwe kuliko mtufi mgima kukwasigwa muijehnamu. ³¹ Ilongigwa pia, yeyose komuwinga mkake, na amwinkhe hati ya talaka. ³² Lakini nie nowalongela, yeyose komleka mkake, isipokuwa kwa sababu ya zinaa, kamtenda kuwa mzinzi. Na yeyose amsole baada ya kwinkhigwa talaka kozini. ³³ Kaidi, muhulika ilongigwa kwa wala wa umwaka, 'Sekemuape kwa uvwizi, bali galeni viapo vyenu kwa Mndewa.' ³⁴ Lakini nowalongela, sekemuape hata kidodo, ama kwa ulanga, kwa sababu ni enzi ya Mulungu; ³⁵ wala kwa isi, maana ni hanthu pa kwika kinthi cha kujatila nyayo zake, ama kwa Jelusalem, maana ni mji wa mwene mkulu. ³⁶ Wala usekuapa kwa mutwi wako, maana hudahile kutenda unyele umwe kuwa mzelu au mtitu. ³⁷ Bali mbuli yenu yawe, 'Ena, ena, Hapana, hapana.' Kwa kuwa yazidiyo hayo yolawa kwa yula mbananzi. ³⁸ Muhulika ilongigwa kuwa, 'Ziso kwa ziso, na zino kwa zino.' ³⁹ Lakini nie nomlongela, Sekemshindane na munthu mbananzi; lakini munthu akakutoa vunda da kulume mbidulile na dimwenga pia. ⁴⁰ Na kama yeyose kotamani kwita na weye mahakamani na kakuhoka kanzu yako mlekele na joho dyako pia. ⁴¹ Na yeyose kokulazimisha kwita naye maili imwe, genda nae maili mbili. ⁴² Kwa yeyose akuombaye mwinkhe, na usimwepuke yeyose kolonda kukukopa. ⁴³ Muhulika ilongigwa, 'Umpende jilani yako, na umchukile adui yako.' ⁴⁴ Lakini nowalongela adui zenu, walombeen wanao waudhi, ⁴⁵ Ili kwamba muwe wana wa tata yenu kuulanga. Kwa kuwa kotenda zua diwalangazi wabananzi na wema, na kowachonyela mvula wabananzi na wema. ⁴⁶ Kama mkiwapenda wanaowapenda mweye, mwapata thawabu zilihi? Kwani watoza ushulu hawatenda ivo? ⁴⁷ Na kama mkawalamsa ndugu zenu tu mopataki zaidi ya wamwenga? Je!, Wanthu wa mataifa hawatenda vivyo hivyo? ⁴⁸ Kwa hiyo yawapasa kuwa wakamilifu, kama Tati yenu w kuulanga awile mkamilifu.

Chapter 6

¹ Zingatila kutotenda mbuli ya haki ya wanthu ili kuilagisa, vinginevyo hatutapata thawabu kulawa kwa Tata awile kuulanga. ² Hivyo basi aho ukulava usekutoa talumbeta na kujisifu mwenyewe kama wanafiki waokutenda katika masinagogi na katika mitaa, ili kwamba wanthu wawasifu. Kweli nowalongela, wahokela kale thawabu yao. ³ Lakini weye ukulava, mkono wako wa kumoso sekeumanye chokutendigwa na mkono wa kulume, ⁴ ili kwamba zawadi yako ilavigwe kwa sili. Ndipo Tati yako aonaye silini naakwinkhe thawabu yako. ⁵ Na ahouwe ukalomba, sekeuwe kama wanafiki, kwa kuwa wanapenda kutimalala na kulomba kwenye masinagogi na kwenye kona za mitaani, ili kwamba wanthu wawalole. Kweli nowalongela, wahokela kale thawabu yao. ⁶ Lakini wewe, aho kolomba, ingila chumbani. Fugala mlango, na ulombe kwa Tati yako awile silini. Ndipo Tati yako aonaye silini naakwinkhe thawabu yako. ⁷ Na aho ukala ukalomba, seke ubwelele maneno yabule na maana kama mataifa ivowotenda, kwa kuwa wofikili kwamba wahulikigwe kwa sababu ya maneno mengi wakulonga. ⁸ Kwa hiyo, sekeuwe kama wao, kwa kuwa Tati yako komanya mahitaji yako hata kabla hunalomba kumwake. ⁹ Hivyo basi omba vino: Tata yetu uwile kuulanga, zina dyako ditukuzwe. ¹⁰ Umwene wako wize, mapenzi yako yatendite hano kuiisi gesa huko kuulanga. ¹¹ Ucinke dielo mgate wenthu wa kila siku. ¹² uchisamehe deni zenth, gesa cheye ivo chowasamehe wadeni wenthu. ¹³ Na usekutugela katika majalibu, lakini uchiepuse kulawa kwa yula mbananzi. ¹⁴ Ikiwa mtawasamehe wanthu ubananzi wao, Tat yako awile kuulanga pia atawasamehe mweye. ¹⁵ Lakini ikiwa hamtawasamehe ubananzi wao, wala Tati yenu hatawasamehe ubananzi wenu. ¹⁶ Zaidi ya yose, ukala umefunga, usioneshe sula ya huzuni kama wanafiki ivo wotenda, kwa kuwa wanakunja sula ili kwamba wanthu wawatambule wamefunga. Kweli nokulongela, wahokela kale thawabu yao. ¹⁷ Lakini wewe, ahouwile kufunga, haka mavuta mutwi wako na uoshe cheni lwako. ¹⁸ Hivyo kaitakulagisa mbele ya wanthu kuwa umefunga, lakini tu itakuwa kwa Tati yako aliye silini. Na Tati yako aonaye silini, naakwinkhe thawabu yako. ¹⁹ Usekwiikila hakiba yako mwenyewe hano haiisi, ambapo nondo na kutu hubananga, ambapo wezi hubena na kubawa. ²⁰ Badala yake, iikile hazina yako mwenyewe kuulanga, ambapo wabavi hawadaha kubena na kubawa. ²¹ Kwa kuwa hazina yako ilipo, ndipo na umoyo wao nauuko pia. ²² Ziso ni muli ya mtufi. Kwa hiyo, ikawa ziso dyako ni gima, mtufi wose naumemezwe na nulu. ²³ Lakini ikawa ziso dyako ni bovu, mtufi wako wose umema ziza totolo. Kwahiyo, ikawa nulu ambayo iumo mgati yako ni ziza hasa, ni ziza kulu kiasi gani! ²⁴ Hebule hata imwe kodaha kuwatumikia wandewa waidi, kwa kuwa atamchukia imwe na kumpenda imwenga, au la sivyo ailave kwa imwe na kumdhala imwenga. Hamdaha kumtumikia Mulungu na mali. ²⁵ Kwa hiyo nokulongela, sekeuwe na mashaka kuhusu maisha yako, kuwa naudye mbwani au naung'we mbwani, au kuhusu mtufi wako, nauvale mbwani. Je! Maisha si zaidi ya ndiya na mtufi zaidi ya mavazi? ²⁶ Lola ndege walikuulanga. Hawahandi wala hawavuna na hawakusanyi na kutunza ghalani, lakini Tata yenu wa kuulanga huwalisha wao. Je mweye si wa thamani zaidi kufosa wao? ²⁷ Na niani miongoni mmwenu kwa kuihangaisha kodaha kuongeza dhilaa imwe muna uhai wa maisha yake? ²⁸ Na kwa mbwani mowa na wasiwasi kuhusu mavazi? Fikilia kuhusu maua muna imigunda, jinsi ivoyokula. Hayatenda kazi na hayadahile kujivisha. ²⁹ Ninkhali nowalongela, hata Sulemani katika utunyo wake wose havikigwe kama imwewao ya haya. ³⁰ Ikala Mulungu koyavalisha mazani katika migunda, ambayo yadumu siku imwe na igolo yokwasigwa katika moto, je ni kwa kiasi gani atawavalisha mweye, mweye wenye imani ndodo? ³¹ Kwa hiyo sekemuwe na wasiwasi nakulonga, 'Je nachidye mbwani?' au 'Je naching'we mbwani?' au 'Je nachivale nguo zilihi?' ³² Kwa kuwa mataifa wolonda mbuli zino, na Tati yenu wa kuulanga komanya kuwa molonda hayo. ³³ Lakini kwanza londen umwene wake na haki yake na yano yose nayakabidhigwe kumwako. ³⁴ Kwa hiyo, sekeuone shaka kwa ajili ya igolo, kwa kuwa igolo najishulikile yenyewe. Kila siku yotosha kuwa na tatizo lake lenyewe.

Chapter 7

¹ Usekuhukumu, nawe usekwiza kuhukumigwa. ² Kwa hukumu unayohukumu, nawe utahukumiwa. Na kwa kipimo unachopima na weye pia utapimiwa hicho hicho. ³ Na kwa nini kolola kipande cha biki kilichoko mna ziso da ndugu yako, lakini humanya kipande cha gogo ambalo daumo mna ziso dyako? ⁴ Kodahaze kulonga kwa ndugu yako, goza nikulave kipande kilichomo muna idiziso dyako, wakati kipande cha gogo cha mgati mdisizo dyako? ⁵ Mnafiki wewe; kwanza lava gogo daumo mnaziso dyako, na ndipo naudahe kulola goya na kulava kipande cha biki kilichomo mna ziso da ndugu yako. ⁶ Usewenkha mbwa kilicho kitakatifu, na usiwalushie nguluwe lulu mbele yao. Vinginevyo nawavibanange na kuvijata kwa migulu, na tena wakubidukile weye na kukulalua vipande vipande. ⁷ Lomba, nawe naunkhigwe. Londa, nawe naupate. Bisha hodi, na weye naavuguligwe. ⁸ Kwa yeyote kolomba, huhokela. Na kwa yeyote kolonda, hupata. Na kwa munthu ambaye anayebisha hodi, naavuguligwe. ⁹ Au kuna munthu miongoni mmwenu ambaye, ikiwa mwana wankhe kamulomba kipande cha mgate naammwinkhe luwe?

¹⁰ Au ikiwa komulomba somba, na yeye namwinkhe nyoka? ¹¹ Kwa hiyo, ikiwa mweye muwile waovu momanya kuwenkha wana wenu zawadi zinogile, Je! Ni kiasi gani zaidi Tata awile kuulanga awenkhe vinthu wala wanao muomba yeye? ¹² Kwa sababu hiyo, aho kolonda kutendigwa kinthu chochose na wanthu wamwenga, nawe pia itakupasa kuwatendila hivyo hivyo wao. Kwa kuwa hiyo ni shelia na walotezi. ¹³ Ingileni kwa kufosela geti sisili. Kwa kuwa geti ni pana na nzilla ni pana yokulongoza kwenye uhalibifu, na kuna wanthu wengi waofosela nzila hiyo. ¹⁴ Geti ni sisili, Geti sisili ni nzila yokulongoza katika ugima na ni wachache wodaha kuiona. ¹⁵ Jihadhallini na walotezi wa uvwizi, wokwiza wavala baha da kondoo, lakini kweli ni mbweha wakali. ¹⁶ Kwa matunda yao namuwatambule. Je wanthu wodaha kuvuna matunda mui miwa, au ni mdibiki muna imbeyu ya mbaluti? ¹⁷ Kwa jinsi hiyo, kila biki unogile hweleka matunda yanogile, lakini biki dihile hweleka matunda yehile. ¹⁸ Biki unogile haudaha kweleka matunda yehile, wala biki wehile haudaha kweleka matunda yanogile. ¹⁹ Kila biki ambadyo haukweleka matunda yanogile naukanthwe na kwasigwa katika moto. ²⁰ Hivyo basi, nauumanye kutokana na matunda yao. ²¹ Si chila munthu konilongela nie, 'Mndewa, Mndewa,' naaingile muna umwene wa kuulanga, bali ni yula adumwe atendaye mapenzi ya Tati yangu aliye kuulanga. ²² Wanthu wengi nawanilongele siku hiyo, 'Mndewa, Mndewa, hachilava ulotezi kwa zina dyako, hachilavile vibwengo lundo makulu?' ²³ Ndipo naniwalongele wazi, 'siwatambule mweye! Halaweni kumwangu, mweye mtendao ubananzi!' ²⁴ Kwa hiyo, kila imwe akuhulika mbuli yangu na kutii atafanana na munthu mwenye hekima kazengile nyumba yake nchanya ya mwamba. ²⁵ Mvula ichonya, mafuliko yeza, na upepo wiza na uitoa nyumba hiyo, lakini haidahile kulagala hasi, kwa kuwa ikala izengigwa nchanya ya mwamba. ²⁶ Lakni chila munthu akuhulika mbuli dyangu na aslitii, naafaninishigwe na munthu mbozi kazengile nyumba yake nchanya ya msanga. ²⁷ Mvula iza. mafuliko yeza, na upepo wiza na kuitoa nyumba hiyo. Na ikalagala, na ubananzi wake ukakamilika." ²⁸ Ufika waati ambao Yesu aho akomeleze kulonga mbuli zino, matinkhano wasangazigwa na mafundisho yake, ²⁹ kwa kuwa alifundisha kama munthu mwenye mamlaka, na si gesa waandishi wao.

Chapter 8

¹ Wakati Yesu ahoashukile hasi kulawa kudigamba, uyama mkulu umuinza. ² Lola, mkoma keza na kusujudu mbele yake, akalonga, "Mndewa, ikiwa uko tayali, kodaha kunitenda niwe safi." ³ Yesu kagolosa mkono wake na kumtoza, akalonga, "Niko tayali. Uwe safi." Hapo hapo katakasigwa ukoma wankhe. ⁴ Yesu kamlongela, "Lola kwamba usekulonga kwa munthu yeyose. Toza nzila yako, na jilagise mwenyewe kwa kuhani na ulave zawadi ambayo Musa kalagiliza, kwa ajili ya ushuhuda kwao" ⁵ Wakati Yesu afikile Kapelnaumu, Jemedali keza kumwake kamuuza ⁶ akalonga, "Mndewa, mtumigwa wangu kagona nyumbani kaholoza na ana maumivu ya kutisha." ⁷ Yesu kamlongela, "Nanize na kumhonya". ⁸ Jemedali akajibu na kumlongela, "Mndewa, nie si wathamani hata wize na kuingila mgati mmwangu ya dali yangu, longa mbuli tu na mtumigwa wangu naahonyigwe." ⁹ Kwa kuwa nie pia ni munthu niwile na mamlaka, na ninao askali wawile hasi yangu. Nikalonga kwa ino "Genda" na huenda, na kwa wamwenga 'Inzo' na yeye kotenda hivyo" ¹⁰ Wakati Yesu ahulikile yano, kashangazigwa na kuwalongela wala wawile wakamuinza, "Kweli nowalongela, Sipatile kuona munthu mwenye imani gesa ino katika Isilaeli. ¹¹ Nowalongeleni, wengi naweze kulawa mashaliki n maghalibi, nawakale katika meza hamwe na Abrahamu, Isaka na Yakobo, katika umwene wa kuulanga. ¹³ Lakini wana wa umwene nawakwasigwe katika ziza da kunze, ambapo hakutakuwa na chilio na kusaga meno." ¹² Yesu kamlongela Jemedali, "Genda! Kama ivo uamini kale, na itendeke hivyo kumwako". Na mtumigwa kaponyigwa katika saa hiyo. ¹⁴ Wakati Yesu ivoafikile kwenye nyumba ya Petro, kamwona mkoi wake na Petro kagona akiwa mtamu wa homa. ¹⁵ Yesu kamtoza mkono wake, na homa yake imlekela. kamala akaamka kandusa kumhudumia. ¹⁶ Na ivoifikile dihungile, wanthu wakamgalila Yesu wengi waliotawaliwa na pepo na wala walio wagonjwa kawahonya. ¹⁷ Kwa jinsi ino yatimila yala yaalongigwe kale na Isaya mlotezi, "Yeye mwenyewe kasola utamu wenthu na kapapa maradhi yetu" ¹⁸ Kamala Yesu aho adione kusanyiko dimzunguuka, kalava maelekezo ya kwita upande umwenga wa Bahali ya Galilaya. ¹⁹ Kamala mwandishi keza na kumlongela, "Mwalimu, nanikuinze hohose ahoukwita." ²⁰ Yesu kamlongela, "Mbweha wana mabugo, na ndege wa kuulanga wana viota, lakini mwana wa Adamu hebule hanthu ya kulaza mutwi wake." ²¹ Mwanafunzi imwenga kamlongela, "Mndewa, niluhusu kwanza nite kumzika tati yangu." ²² Lakini Yesu kamlongela, "Niinze, na uwaleke wefile wazike wefile wayao" ²³ Yesu ahoaingile kui mitumbwi, wanafunzi wake wakamuinza muumtumbwi. ²⁴ Lola, iinuka dholuba nkulu nchanya ya bahali, kiasi kwamba mtumbwi ugubikigwa na mawimbi. Lakini Yesu kakala kagona. ²⁵ Wanafunzi weza kumwake na kumwinula wakalonga, "Mndewa, chiokole cheye, chodanganika!" ²⁶ Yesu kawalongela, Kwa mbwani mukogoha, mweye wenye imani ndodo?" Ndipo akaamka na kuukemea upepo na bahali. Kamala kukawa na utulivu mkulu, ²⁷ wanawalume watozigwa na mshangao wakalonga, "Ino munthu niwa namna gani, kwamba hata upepo na bahali vyomtii yeye?" ²⁸ Wakati Yesu awile keza upande umwenga wa isi ya Magadala, wanawalume waidi wawile na vibwengo watinkhana nae. Wakala wakalawila muimakabuli na wakala wakitenda vulugu sana, kiasi kwamba hebule msafili adahile kufosa nzila ila. ²⁹ Lola, waguta nyangi na kulonga, "China mbwani cha kutenda kumwako, mwana wa Mulungu? Kwiza hano kututesa kabla ya wakati kufika?" ³⁰ Lelo kundi kulu da nguluwe dikala dikichungwa, hakuwile kutali nkhanu ahowewile, ³¹ pepo wagendelela kulalamika kwa Yesu na kulonga. "Ikiwa ukachilagisa kulawa, chigale kuna kundi da nguluwe." ³² Yesu kawalongela, "Gendeni!" Pepo wakawalawa na kwita kwa nguluwe. Na lola, kundi dyose dikashuka kulawa mlimani kutelemkia bahalini na dyose didanganika muimazi. ³³ Wanawalume wakalile wakichnga nguluwe wakimbila. Na ahowaitile mjini wakaelezea kila chinthu, hususani kilawile kwa wanawalume wakalile na vibwengo. ³⁴ Lola, mji mgima wiza kutinkhana na Yesu. Ahowamwonile, walimsihi ahalawe kwenye mkoa wao.

Chapter 9

¹ Yesu kaingila muna iboti, kavuka na kufika kuna umji ahoakalile koishi. ² Lola, wakamgalila munthu aholole, kagonezigwa muna idigodolo. ivoaonile imani yao, Yesu akamlongela munthu aholole, "Mwanangu, uwe na seko, Hasanyi zako zisameheigwa" ³ Lola, wamwenga wa walimu wa shelia wakwiilongela wao kwa wao, "Ino munthu kokufulu" ⁴ Yesu kamanya mawazo yao na kulonga, "Kwa mbwani mowaza ubananzi muimioyo mmwenu?" ⁵ Kilihi chinogle kulonga, 'Hasanyi zako zisameheigwa' au kulonga 'Timalala na ugende?' ⁶ Lakini mvimanye ya kwamba mwana wa Adamu anao uwezo wa kusegeza uhasanyi ..." kayalonga ayo kwa ila ahulole, "Timalala, sola idigodolo dyako, na wite ukaya kumwako" ⁷ Ivo ila munthu akatimalala na akasegela kwita ukaya kumwake. ⁸ Matinkhano ivowayaonile yala, washangazigwa na kumsifu Mulungu, ambae kawenkha udao uo wanthu. ⁹ Na Yesu ivoakalile kofosa kulawa aho kamuona munthu ambaye kotangigwa kwa zina da Mathayo, ambaye kakala akalile hanthu ha watoza ushulu. Naye kamlongela, "Nikole nie" Naye akatimalala na kumkola. ¹⁰ Na Yesu ahoakalile ili adye ndiya mgati ya inyumba, wakeza watoza ushulu wengi na wanthu wabananzi wakala idya ndiya hamwe na Yesu na wanafunzi wankhe. ¹¹ Ndipo Mafalisayo ivowayonile ayo, wawalongela wanahina "Ivo hangi mwalimu wenu kodya ndiya hamwe na watoza ushulu na wanthu wahelile?" ¹² Yesu ahulikile hayo, naye akalonga "Wanthu walio na afya inogile hawalonga mganga, isipokuwa wala walio watamu. ¹³ Mkulondigwa mwite mkaifunze maana yake, "Napenda lehema wala sio dhabihhu" Kwa kuwa niza, si kwa wenye haki kutubu, lakini kwa wenye ubananzi. ¹⁴ Ndipo wanahina wa Yohane wakeza kumwake na kulonga, "Hangi cheye na mafalisayo chofunga, lakini wanahina wako hawafunga?" ¹⁵ Yesu akawalongela, Je wasindikizaji wa alusi wodaha kuwa na huzuni pindi Mndewa alusi kokala hamwe nao? Lakini siku zokwiza ambayo Mndewa alusi asoligwe kulawa kumwao, na ndipo watakapofunga. ¹⁶ Hebule munthu kogela kipande cha nguo yasambi kuna nguo ya umwaka, kilaka nakilavigwe kulawa kwenye nguo na mpasuko mkulu naulawile. ¹⁷ Hebule wanthu waukwika mvinyo ya haluse muna ichomo cha mvinyo wa umwaka, kama wakutenda, baha naidekege, mvinyo ukwitika na baha nadibanangike. Badala yake, hwika mvinyo wasambi muna baha dasambi na vyose vitakuwa salama. ¹⁸ Wakati Yesu ivoakalile kowalongela mbuli izo, afisa akeza kumfungamanila kulongozi yake, Naye akalonga "Chigoli yangu kadanganika haluse, lakini inzo na wike mkono wako hchanya yake na yeye ataishi kaidi. ¹⁹ Ndipo Yesu katimalala na kumwinza na wanahina wake wose. ²⁰ Lola, mwanamke ambaye kakala akulaviligwa na damu kwa muda wa miaka kumi na miidi, keza haguhi na Yesu na katoza hsnthu ya pindo la divazi dyake. ²¹ Kwa vila kalonga, "Endapo nizatoza vazi dyake, nie nanipate kuhonyigwa." ²² Yesu kabiduka na kamulola na akamlongela. "Chigoli, inkhe moyo, imani yako ikutenda uhone," Na muda huo huo mwanamke akapata uhonyaji muda udyo. ²³ Na Yesu ivoafikile mwiinyumba ya afisa, naye kawaona watoa talumbeta na umati wa wanthu ukala ukatoa nyangi. ²⁴ Naye akaonga, "Halaweni hano, kwa kuwa chigoli hadanganike, bali kagona. Lakini wao waseka na kumkebehi. ²⁵ Na wala wanthu ivowalavigwe kunz, yeye kaingila kunyumba na kumtoza mkono na chigoli kainuka. ²⁶ Na mbuli zino zienela muna umji mgima. ²⁷ Ndipo Yesu akalile akafosa hadya, wanawalume waidi vipofu wakamkola. Wagendelela kupaza sauti wakalonga, "Cholomba utulehemu, mwana wa Daudi." ²⁸ Pindi Yesu akalile kafika muna inyumba, wala vipofu wakeza kumwake. Yesu kawalongela, "Moamini kwamba nodaha kutenda?" Nao wakamlongela "Ndiyo, Mndewa" ²⁹ Nipo Yesu kayatoza meso yao na kulonga "Na itendeke ivo kumwenu kama imani yenu ivoili" ³⁰ Na meso yawe yagubuka. Ndipo Yesu akasisitiza akawaamulu na kulonga "Loleni munthu yeyose sekeamanye kuhusu mbuli ino." ³¹ Lakini wanthu wano waidi wasegela na kutangaza habali zila hanthu hose za mji. ³² Ndipo wala wanawalume waidi wakalile wakwita zao, Lola, munthu imwe bubu kapawile na pepo kagaligwa kwa Yesu. ³³ Na kinyamkela ahowamulawile, yula munthu bubu kandusa kulonga. Umati ushangazigwa na kulonga "Ino hainawahi kulaila muna Isilaili. ³⁴ Lakini mafalisayo wakala wakalonga "Kwa wakulu wa pepo, kowawinga mapepo" ³⁵ Yesu kaita kuna miji yose na vijiji. Naye kagendelela kufundisha muna masinagogi, akihubili injili ya umwene, na kuponya utamu ya kila aina na udhaifu aina zose. ³⁶ Wakati atazamile umati, naye kawaonela huluma, kwa sababu walisumbuka na kubeneka moyo. Wakala kama kondoo webule na mchungaji. ³⁷ Naye akawalongela wanahina wake. "Mavuno ni mengo, lakini watenda kazi ni wadodo. ³⁸ Hivyo basi upesi mlombeni Mndewa wa mavuno, ili kwamba atume wafanya kazi katika mavuno yake."

Chapter 10

¹ Yesu akawatanga wanahina wake kumi na waidi hamwe na kuwenkha mamlaka nchanya ya vinyamkela wachafu, kuwabwakila na kuwainga na kuhonya aina zose za maumivu na aina zose za matamu. ² Mzina ya watumigwa kumi na waidi ni yano. La mwanduso Simeoni (ambaye pia kotangigwa Petro), na Andrea kaka yake, Yakobo mwana wa Zebedayo, na Yohana kaka yake. ³ Philipo, na Baltelemayo, Thomaso, na Mathayo mtoza ushulu, Yakobo mwana wa Alfayo, na Tadeo, ⁴ Simoni mkananayo, na Yuda iskaliote, ambaye alimsaliti. ⁵ Wano kumi na waidi Yesu kawalagiliza. Naye kawaelekeza kalonga "Msekwita hanthu ahowakukala wamataifa na msekwingila muna imiji ya wasamalia. ⁶ Badala yake, mwite kwa kondoo wagile wa nyumba ya Isilaili. ⁷ Na ahomwita, hubilini na kulonga, umwene wa kuulanga uhaguhi." ⁸ Honyeni watamu, fufueni wefile, takaseni wenye ukoma na wingeni vinyamkela. Muhokela bule, laveni bule. ⁹ Msekuchua dhahabu, almasi au shaba kwenye pochi zenu. ¹⁰ Sekeusole mkoba katika safali yenu, au nguo za ziada, vilatu au mbalati, kwa kuwa mfanyakazi anastahili ndiya yake. ¹¹ Mji wowose au chijiji ichomkwingila, londoni ambaye anastahili na mkae hadya mpaka ahomuhawele. ¹² Ahomuingile katita nyumba muilamse, ¹³ endapo nyumba inastahili, amani yenu isigale hadya, lakini kama nyumba haistahili, amani yenu ihalawe hamwe namweye. ¹⁴ Na kwa wala hawakuwahokela mweye au kuwategeleza mbuli yenu, wakati mohalawa mui nyumba au mji huo, jihanguseni mavumbi ya nyayo zenu mahali hapo. ¹⁵ Kweli nikuwalongela, izakuwa ya kustahimili zaidi miji ya Sodom na Gomolah siku ya hukumu kuliko mji huo. ¹⁷ Lola, nowatuma kama kondoo mgati ya mbwa mwitu, kwa hiyo iweni na welevu kama nyoka na wapole kama njiwa. ¹⁶ Muwe waangalifu na wanthu, nawawagale mui mabalaza, na wawatoe mui masinagogi. ¹⁸ Na mgaligwe mbele ya wakulu wa wamwene kwa ajili yangu, kama ushuhuda kwao na kwa mataifa. ¹⁹ Pindi watakapowashutumu, msekuwa na wasiwasi jinsi gani au mbwani cha kulonga, kwa kuwa kinthu cha kulonga namwinkhigwe kwa wakati huo. ²⁰ Kwa kuwa sio mweye mtakaolonga, lakini Roho wa Tati yenu naalonge ndani mmwenu. ²¹ Ndugu atamwinukia ndugu yake kumkoma, na tata kwa wana wankhe. Wana watainuka dhidi ya wazazi, na kuwasababishila chifo. ²² Namweye namchukiigwe na kila munthu kwa sababu ya zina dyangu. Lakini yeyose atakayevumilia mpaka mwisho munthu huyo naokoigwe. ²³ Pindi wanapowatesa katika mji uno, kimbilieni mji wokwiza, kwa kweli nowalongela, hamuwile mwita mui miji yose ya Isilaeli kabla ya mwana wa Adamu hanabwela. ²⁴ Mwanafunzi si mkulu kuliko mwalimu wake, wala mtumigwa aliye nchanya ya Mndewa wake. ²⁵ Yotosha kwa mwanahina kuwa awe kama mwalimu wake, na mtumishi kama Mndewa wake. Ikila wantanga Mndewa wa nyumba Belzabuli, ni kwa kiasi gani zaidi watawakashifu wa nyumba yake! ²⁶ Hivyo basi msekuwaogoha wao, kwa kuwa hebule jambo ambalo haditagubuligwa, na hebule diifisile ambalo sekedimanyike. ²⁷ Kila nowalongeleni zizani, mkalanga nuluni, na mokihulika kwa ulaini muimagutwi mmwenu, mkitangaze mkiwa nchanya ya nyumba. ²⁸ Msekuwaogoha wala ambao wokoma mtufi lakini webule uwezo wa kukoma roho. Badala yake, mwogohoni yula ambaye adahe kuangamiza mtufi na roho kula kuzimu. ²⁹ Je kasuku waidi hawauzwi kwa senti ndodo? Hata hivyo hebule kodaha kulagala nchini bila Tati yenu kumanya. ³⁰ Lakini hata idadi ya nyele zenu zihesabiigwa. ³¹ Msekuwa na hofu, kwa kuwa mnathamani zaidi kuliko kasuku wengi. ³² Hivyo basi kila imwe kolonda anitogole mbele za wanthu, nie pia nanimtogole mbele ya Tati yangu aliye kuulanga. ³³ Lakini yeye kolonda anileme mbele za watu, nie pia nanimleme mbele ya Tati yangu awile kuulanga. ³⁴ Msekugesha kuwa niza kugala amani mwiisi. Simanyile kugala amani, lakini upanga. ³⁵ Kwa kuwa niza kumwika munthu alemane na tati yake, na binti dhidi ya mami yake, na mkoi dhidi ya mama mkoi wake. ³⁶ Adui wa munthu wezakuwa wala wa mnyumba mmwake. ³⁷ Yula ambaye kombweda tata au mama zaidi kuliko nie huyo hanistahili. Na yeye kombweda mbwanga au mndeke zaidi kuliko nie huyo hanistahili. ³⁸ Yeye ambaye hapepi msalaba na kuniinza nie hanistahili. ³⁹ Yeye akulonda maisha naayaze. Lakini yeye kolonda ayaze maisha kwa ajili yangu atayapata. ⁴⁰ Yeye awahokele kanihokela nie, na yeye kolondaanihokele nie kamhokela yeye aliyenituma nie. ⁴¹ Na yeye atakayemhokela mlotezi kwa sababu ni mlotezi naahokele thawabu ya mlotezi. Na yeye kolondaamhokele mwenye haki kwa sababu ni munthu wa haki naahokele thawabu ya munthu wa haki. ⁴² Yeyose naamwinkhe imwe wa wadodo wano, hata kikombe cha maji ya kung'wa ya mbeho, kwa sababu yeye ni mwanafunzi, kweli nowalongela, yeye hadahile kukosa kwa nzila yeyose thawabu yake."

Chapter 11

¹ Ikala baada ya Yesu kukomeleza kuwaelekeza wanafunzi wake kumi na waidi kasegela hala kwita kufundisha na kuhubilli katika imiji yao, ² na Yohan kakala muigeleza kahulika akiwa nchanya ya matendo ya Kilisito, kalagisa ujumbe kufosela wanafunzi wake, ³ na wakamuuzwa, "Weye ni yula kolonda eze, au kuna imwenga cholondigwa kumgozela?" ⁴ Yesu akajibu na kulonga kwao "Gendeni mkamlongele Yohana yala muyaonile na yala muyahulikile. ⁵ Wanthu wasioona wopata kulola, viwete wogenda, wakoma wotakasigwa, wanthu hawahulika wohulika kaidi, wanthu wadanganike wofufuigwa kupata uhai, na wanthu wahitaji wohubiliigwa mbuli zinogile. ⁶ Na kabalikiigwa yula asiyeona shaka nchanya yangu. ⁷ Pindi wanthu wano ahowahalawa, Yesu kandusa kulonga na umati nchanya ya Yohana, "Ni mbwani mwita kulola mui jangwa_tete likitikiswa na mbeho? ⁸ Lakini mbwani mwita kuona_munthu aliyevaa mavazi mololo? Hakika, wala wavaa mavazi mololo hukaa katika nyumba za wamwene. ⁹ Lakini msegela kulola mbwani-Mlotezi? Ndiyo, nowalongela, na zaidi ya Mlotezi. ¹⁰ Yuno ndiye kandiikigwa, 'Lola, nomtuma mjumbe wangu mbele ya cheni yako, ambaye ataandaa nzila yako mbele yako. ¹¹ Nie nowalongela kweli, kati ya waelekigwe na wanawake hebule aliye mkulu kufosa Yohana Mbatizaji. Lakini awile mdodo katika umwene wa kuulanga ni mkulu kufosa yeye. ¹² Lawa siku za Yohana Mbatizaji mpaka sambu, umwene wa kuulanga ni wa nguvu, na wanthu wenye nguvu, huusola kwa nguvu. ¹³ Kwa vila walotezi na shelia, ilikuwa wakitabili mpaka kwa Yohana. ¹⁴ Na kama mko tayali kutogola, yuno ni Eliya, yula akwiza. ¹⁵ Aliye na magutwi ya kuhulika na ahulike. ¹⁶ Nikilinganisha na mbwani kino? Ni mfano wa wana wovina maeneo ya sokoni, wokala na kutangana ¹⁷ na kulonga, 'Chiwalotela zomali na hamvinile. Chiomboleza, na hamkulila.' ¹⁸ Kwa vila Yohana keza bila kudya mgate au kung'wa mvinyo, na wakala wolonga, 'Ana chinyamkela. ¹⁹ Mwana wa Adamu keza kodya na kong'wa na wakalonga 'Lola, ni munthu mlajji na mlevi, mbuya wa watoza ushulu na wenye ubananzi!' Lakini hekima inadhihilishwa kwa matendo yake." ²⁰ Yesu kandusa kuikemela imiji ambamo baadhi ya matendo yake ya ajabu yalitendeka, kwa sababu wakala hawatubule, ²¹ Ole wako, Kolazini, Ole wako Bethsaida! Kama matendo makulu yangetendeka Tilo na Sidoni yake yatendigwa hano, wangekuwa wametubu umwaka kwa kuvala magunia na kuihaka maivu. ²² Lakini itakuwa uvumilivu kwa Tilo na Sidoni siku ya hukumu kuliko kwako. ²³ Weye, Kapelnaum, kozani nauinuligwe hadi kuulanga? Hapana naushushigwe hadi hasi kuzimu. Kama kwa Sodoma kutendika matendo makulu, kama yatendigwe kumwako, ingekuwa hadi dielo. ²⁴ Bali nolongwa kumwako kwamba itakuwa lahisi kwa isi ya Sodoma kutimalala siku ya hukumu kuliko weye. ²⁵ Hana umuda huo Yesu kalonga, "Nakusifu weye, Tata, Mndewa wa Kuulanga na Isi, kwa sababu uwafisa mambo yano wenye hekima na ufahamu, na kuyagubula kwa wasio na elimu, kama wana wadodo. ²⁶ Tata kwa kuwa ilikupendeza hivyo mmeso mwako. ²⁷ Mbuli zose yakabidhiigwa kumwangu kulawa kwa Tata. Na hebule amjuaye Mwana isipokuwa Tata, na hebule amjuaye Tata isipokuwa Mwana, na yeyose ambaye Mwana ana hamu ya kumgubulila. ²⁸ Inzoni kumwangu, mweye mose mosumbuigwa na mokuemewa na mzigo mzito, nie naniwahumuze. ²⁹ Igumeni nila yangu na muifunze kulawa kumwangu, kwa kuwa nie ni mnyenyekevu na mhole wa moyo na mtapata humulo la nafsi zenu. ³⁰ Kwa kuwa nila yangu ni laini na mzigo wangu ni mwepesi.

Chapter 12

¹ Wakati huo Yesu kaita siku ya sabato kufosela kuimigunda. Wanafunzi wake wakala na nzala na wandusa kubena masuke na kudya. ² Lakini Mafalisayo ahowaonile hayo, wakamlongela Yesu "Lola wanafunzi wobena shelia wotenda siku yasiyo luhusiwa siku ya Sabato" ³ Lakini Yesuu kawalongela, "Hamsomile vila Daudi kayatenda, wakati awile na nzala, hamwe na wanthu awile nao?" ⁴ Namna ivoaingile mgati ya nyumba ya Mulungu na kudya migate ya kulagusa ambayo ikala siyo vinoga kumwake kuidya wala nao, ila halali kwa Makuhani? ⁵ Munkhali hamsomile muna shelia, kwamba muna siku ya Sabato Makuhani mgati ya hekalu huinajisi Sabato, lakini webule hatia? ⁶ Lakini kolonga kumwenu kuwa aliye mkulu hekalu yuko hano. ⁷ Kama mkavimanya ino ina maanisha mbwani; nolonda lehema na siyo dhabihu; sekemuwahukumu wasio na hatia, ⁸ Kwa kuwa Mwana wa Adamu ndiye Mndewa wa Sabato." ⁹ Kamala Yesu akalawa pale kaia muna sinagogi dyao. ¹⁰ Lola kukala na munthu aholoze mkono. Mafalisayo wamuuzwa Yesu, wakalonga. "Je, ni halali kuhonya siku ya Sabato?" ili kwamba wadahe kumshitaki kwa kutenda ubananzi. ¹¹ Yesu akawalongela, "Niani mgati mmwenu, ambaye ikala ana kondoo imwe, na yuno kondoo kalagala mgati ya bugo siku ya sabato, hatamtoza na kumlava kwa nguvu mgati ya bugo?" ¹² Je, ni kilihi chenye thamani, zaidi kwani, si zaidi ya kondoo! Kwa hivyo ni halali kutenda yanogile siku ya Sabato." ¹³ Kamala Yesu akamlongela yula munthu, "Golosa mkono wako" Akaugolosa na ukapata afya, kama ula umwenga. ¹⁴ Lakini Mafalisayo wakalawa kunze na wakapanga jinsi ya kumlangamiza wagenda kunze kupanga kinyume chake. Wakala wakalonda jinsi ya kumkoma. ¹⁵ Yesu alipoelewa dino kahalawa hadya. Wanthu wengi wamuinza, na kawahonya wose. ¹⁶ Kawalagisa sekeweze wakatenda amanyike kwa wamwenga, ¹⁷ kwamba itimile ila kweli, ivyoiwile ilongigwa na mlotezi Isaya, akalonga, ¹⁸ Lola, mtumigwa wangu nimsagule, mpendigwa wangu, katika yeye nafsi yangu ipendezigwa. Naniike Roho yagu nchanya mmwake, na naatangaze hukumu kwa Mataifa. ¹⁹ Hatahangaika wala kulila kwa nguvu; wala yoyose kuhulika sauti yake mitaani. ²⁰ Sekeadibene tete lililochubuliwa; sekeazime utambi wowose wokulava moshi, mpaka ahoagale hukumu ikashinda. ²¹ Na Mataifa watakuwa na ujasili katika zina dyake. ²² Munthu fulani kipofu na bubu, apagawile na pepo kagaligwa mbele ya Yesu. Akamuhonya, hamwe na matokeo ya kwamba munthu bubu akalonga na kulola. ²³ Matinkhano wose wasangala na kulonga, "Yodaha munthu yuno kuwa mwana wa Daudi?" ²⁴ Lakini pindi Mafalisayo wahulikile mauzauza uno, wakalonga, "Yuno munthu halava pepo kwa nguvu zake mwenyewe isipokuwa kwa nguvu za Belzebuli, mkulu wa pepo. ²⁵ "Lakini Yesu kamanya fikla zao na kuwalongela, "Kila umwene ugawanyikile wenyewe hubanangika, na kila mji au nyumba yogawanyika yenyewe sekeitimalale. ²⁶ Ikala Chinyamkela, amsegeze Chinyamkela, basi koipinga muna inafsi yake mwenyewe. ²⁷ Ni namna ilihi umwene wake nautimalale? Na kama nolava kwa nguvu za Belizabuli, wafuasi wenu huwalava kwa nzila ya niani? Kwa ajili ya dino nawawe mahakimu wenu. ²⁸ Na kama nolava pepo kwa nguvu za Roho wa Mulungu, basi umwene wa Mulungu wiza kumwenu. ²⁹ Na munthu kodahaze kuingila mgati ya nyumba ya mwenye nguvu na kubawa, bila kumfunga mwenye nguvu kwanza? Ndiyo ahoabawe mali yake kulawa ndani ya inyumba. ³⁰ Yeyose seke awile hamwe nanie yuko kinyume changu, naye asiye kusana hamwe nami huyo hutawanya. ³¹ Kwa hiyo nolonga kumwenu, kila ubananzi na kufulu wanthu wosomeheigwa, ila kumkufulu Roho Mtakatifu sekeawasamehe. ³² Na yeyose kolonga mbuli knyume cha Mwana wa Adamu, hilo atasamehewa. Lakini yeyose kolonga kinyume na Roho Mtakatifu, huyo sekeasemeheigwe, muna iisi ino, na wala udyo wokwiza. ³³ Ama utende mibiki kuwa inogile na tunda dyake dinogile, au uubanange mbiki na tunda dyake, kwa kuwa biki womanyika kwa tunda dyake. ³⁴ Mweye kizazi cha nyoka, mweye ni wabananzi, modahaze kulonga mbuli zinogile? Kwa kuwa mulomo hulonga kulawa katika akiba ya yaliyomo muumoyo. ³⁵ Munthu anaogile katika akiba inogile ua umoyo wankhe hulawa mema, na munthu mbananzi katika akiba ihile ya umoyo wake, hulava kilicho kihile. ³⁶ Nowalongela kuwa muna isiku ya hukumu wanthu nawalave hesabu ya kila mbuli dabule na maana wadilogile. ³⁷ Kwa kuwa kwa mbuli yako nauhesabiigwe haki na kwa mbuli yako nauhukumiigwe." ³⁸ Kamala baadhi ya waandishi na Mafalisayo wamjibi Yesu wakalonga "Mwalimu, chopenda kulola ishala kulawa kumwako." ³⁹ Lakini Yesu alijibu na kuwalongela, "Kizazi kihile na cha zinaa cholonda ishala. Lakini hebule ishala nailaviligwe kumwao isipokuwa ila ishala ya Yona mlotezi. ⁴⁰ Kama vila mlotezi Yona kakalile mgati ya munda wa somba mkulu kwa siku nthatu imisi na ichilo, hivyo ndivyo Mwana wa Adamu ivo eli mgati ya moyo wa isi kwa siku nthatu imisi na ichilo. ⁴¹ Wanthu wa Ninawi nawatimalale mbele ya hukumu hamwe na kizazi cha wanthu wano na watakihukumu. Kwa kuwa walitubu kwa mahubili ya Yona, na lola, munthu fulani mkulu kufosa Yona kahano. ⁴² Malkia wa kusini atainuka mui hukumu hamwe na wathu wa kizazi kino na kukihukumu. Keza kulawa uhelelo wa iisi kwiza kuhulika hekima ya Selemani, na lola, munthu fulani mkulu kufosa Selemani kahano. ⁴³ Wakati pepo yehile akumulawa munthu, kufosela hanthu pasipo na mazi akalonda kuhumula, lakini hapaoni. ⁴⁴ Kamala hulonga, 'nanibwele muna inyumba yangu iyonilawe.' Akabwela hukuta ila nyumba

isafihigwa na iko tayali.⁴⁵ Kamala hwita na kuwagala wamwenga roho wehile saba wawile wehile nhani kufosa yeye, hwiza kuishi wose hadya. Na hali yake ya uhelelo huwa yehile kufosa ya mwanduso. Hivyo ndivyo naiwe kwa kizazi kino kibananzi.⁴⁶ Wakati Yesu kakawile akilonga na umati lola, mami yake na ndugu zake watimalala kunze, wakilonda kulonga nae.⁴⁷ Munthu imwe akamlongela, "Lola mami yako na ndugu zako watimalala kunze, wolonda kulonga nawe".⁴⁸ Lakini Yesu alijibu na kuwalongela amlongele, "Mami yangu niani? Na ndugu zanu ni wakina niani?"⁴⁹ Naye kagolosa mkono wake kwa wanafunzi na kulonga, "Lola, wano ni mami na ndugu zangu!"⁵⁰ Kwa kuwa yyoe kotenda mapenzi ya Tati yangu awile kuulanga, munthu huyo ndiye ndugu yangu, lumbu dyangu na mami yangu".

Chapter 13

¹ Katika siku hiyo Yesu kahalawa nyumbani na kukala hankhanda ya bahali. ² Umati mkulu utinkhana kwa kumzunguuka, kaingila mgati ya mtumbwi na kukala mgati mmwake. Umati wose watimalala hankhanda ya bahali. ³ Kamala Yesu akalonga mbuli nyingi kwa mifano, Akalonga, "Lola, mhandaji kaita kuhanda. ⁴ Ahoakalile akihanda baadhi ya mbeyu zilagala hankhanda ya nzila na ndege weza wakazidonoa. ⁵ Mbeyu zimwenga zilagala nchanya ya mwamba, ambapo hazipanthile udongo wa kutosha. Hima zichipila kwa sababu udongo hauwile na kina. ⁶ Lakini zua aho dichomoze zisomigwa kwa sababu haziwile na mizizi, na zinyala. ⁷ Mbeyu zimwenga zilagala kati ya mibiki yenye miwa. Mibiki yenye miwa ilefuka nchanya ikasonga. ⁸ Mbeyu zimwenga zilagala mui udongo unogile na kweleka mbeyu, zingine mala mia imwe zaidi, zimwenga sitini na zimwenga thelathini. ⁹ Aliye na magutwi na ahulike. ¹⁰ Wanafunzi weza na kumlongela Yesu, "Kwa mbwani kolonga na matinkhano kwa mifano?" ¹¹ Yesu alijibu kuwalongela, "Mwinkhigwa upendeleo wa kumanya sili za umwene wa kuulanga, bali kwao hawenkighwe. ¹² Lakini yeyose awilenacho, kumwake yeye ataongezewa zaidi, na atapata faida kulu. Ila hebule hata kila awilenacho kohokigwa. ¹³ Hivyo nolonge nao kwa mifano kwa sababu ingawa woona, sekewaone kweli. Na ingawa wohulika sekewahulike wala kumanya. ¹⁴ Ulotezi wa Isaya utimila kumwao, ula wokulonga, "Mkahulika muhulike, lakini kwa namna yoyose sekemuelewe; wakati mwonapo mudahe kulola, lakini kwa namna yeyose ila sekemmane. ¹⁵ Na mioyo ya wanthu wano ikala ziza, ni vidala kuhulika, na wafumbigwa meso yao, ili sekewadahe kulola kwa meso yao, au kuhulika kwa magutwi yao, au kumanya kwa mioyo yao, hivyo wanibidukile kaidi, na ningewahonya." ¹⁶ Bali meso yenu yabanangigwa, kwa kuwa yolola, na magutwi yenu kwa kuwa yohulika. ¹⁷ Hakika nowalongel walotezi wengi na wanthu wenye haki wakala na hamu ya kuyalola mbuli yadya moyalola, na hawadahile kuyalola. Walitumaini kuhulika mambo yala moyahulika, hawayahulike. ¹⁸ Lelo tegelezeni mfano wa mhandaji. ¹⁹ Wakati yeyose akuhulika mbuli da umwene na sekeafimanye, ndipo mbananzi hwiza na kukisola kiwile kipandigwa mgati ya moyo wake. Ino ni mbeyu ila ipandigwe hankhanda ya nzila. ²⁰ Yeye ahandigwe muna imiamba ni yula kohulika mbuli na kudihokela hima kwa seko. ²¹ Ankhalil hebule mizizi mgati mmwake, ila huvumilia kwa kitambo kiguhi. Wakati matatizo au mateso ahoyalawila kwa sababu ya mbuli huikwala hima. ²² Ahandigwe mgati ya mibiki ya miwa, yuno ni yula adihulike mbuli lakini masumbuko ya muiisi na uvwizi wa utajili hulisonga dila mbuli disekwiza kweleka matunda. ²³ Ahandigwe kwenye udongo unogile, yuno ni yula ahulika mbuli na kudimanya. Yuno ni yula akweleka matunda na kugendelea kweleka imwe zaidi ya mala mia, zimwenga sitini, zimwenga thelathini." ²⁴ Yesu kawenkha mfano umwenga. Akalonga, "Umwene wa kuulanga wofananishigwa na munthu ahandile mbeyu inogile katika mgunda wake. ²⁵ Lakini wanthu ahowahupile, adui wake keza akahanda magugu mgati ya ngano kamala kaia zake. ²⁶ Baadaye ngano ahoihotile na kulava mazao yake, ndipo magugu yalawila pia. ²⁷ Na watumigwa wa mwenye mgunda weza wakamlongela, 'Mndewa, huhandile mbeyu inogile muna mgunda wako? Iwaze lelo dina magugu?' ²⁸ Akawalongela, Adui ametenda din.' Watumigwa wakamlongela, "Kwa hiyo kolonda chite chikayang'ole?" ²⁹ Mwenye mgunda akalonga, 'Hapana, wakati moyang'ola magugu mtang'ola hamwe na ngano. ³⁰ Yalekeni yakule hanwe mpaka wakati wa mavuno. Wakati wa mavuno nanilonge kwa wavunaji, 'Kwanza yang'oleni magugu na yafungeni matita matita na kuyasoma, lakini kusanyeni ngano muna ghala dyangu," ³¹ Kamala Yesu kawalavila mfano umwenga. Akalonga, "Umwene wa kuulanga wofanana na mbeyu ya haladali ambayo munthu kaisola na kuihanda muna mgunda lwake. ³² Mbeyu ino kwa hakika ni ndodo kufosa mbeyu zimwenga zose. Lakini imeapo huwa nkulu kufosa mimea yose ya bustani, huwa biki, kiasi kwamba ndege wa angani hwiza na kuzenga katika matawi yake." ³³ Akawalongela mfano umwenga kaidi. "Umwene wa kuulanga ni gesa chachu ila iliyo twaliwa na mwanamke na kuichanganya kwa vipimo vinthatu kwa unga mpaka vilumuke. ³⁴ Hayo yose Yesu kayalonga mui umati kwa mifano. Na pasipo mifano hanalongo chochose kwao. ³⁵ Ino ikala kwamba kila kilongigwe kale kufosela kwa mlotezi kidahe kutimia, hadya alongile, "Nanifumbule mulomo wangu katika mifano. Nanilonge mbuli yala yawile yafisigwa tangu misingi ya iisi". ³⁶ Kamala Yesu kawaleka matinkhano na kwita nyumbani. Wanafunzi wake wamwinza na kulonga, "Chifafanulile mfano wa magugu ya muumigundu." ³⁷ Yesu akalonga, "Ahandae mbeyu zinogile ni Mwana wa Adamu. ³⁸ Mgunda ni iisi; na mbeyu inogile, huwa ni wana wa umwene. Magugu ni wana wa yula mbananzi, na adui awile zihandila ni chinyamkela. ³⁹ Na mavuno ni uhelelo wa iisi, na wavunaji ni wasenga. ⁴⁰ Kama vila magugu ivo yokusanyigwa na kusomigwa moto, hivyo ndivyo yolonda iwe mnauhelelo wa iisi. ⁴¹ Mwana wa Adamu naawalagise wasenga wake, na kukusanya kulawa muna umwene wankhe mbuli zose yasababishille ubananzi na wala watendao yehile. ⁴² Wowakwasa wose muna tanulu da moto, ambako kwizekuwa na kilio na kusaga meno. ⁴³ Ndipo wanthu wenye haki watakapong'aa kama zua katika Umwene wa Tati yao. Yeye awile na magutwi na ahulike. ⁴⁴ Umwene wa kuulanga ni gesa hazina ifisigwe mumgunda. Munthu akalola na kuifisa. Katika fulaha yake kaita kuuza vose awile navyo, na kudigula mgunda. ⁴⁵

Kaidi, umwene wa kuulanga ni kama munthu kotenda biashala kolonda lulu yenye thamani. ⁴⁶ Wakati ahoiaionile ila yenye thamani, kaita akauza kila chinthu awile nacho na akaigula. ⁴⁷ Umwene wa kuulanga ni kama nyavu iliyo mgati ya bahali, na kwamba hakusanya viumbe vya kila aina. ⁴⁸ Umemile wavuvi waliuvuta muufukwe. Kamala wakala hasi wakakusanya vinthu vinogile mgati ya vyombo, lakini vyabule na thamani vyasigwa kutali. ⁴⁹ Itakuwa namna ino muna uhelelo wa iisi. Msenga naweze na kuwatenga wanthu wabananzi kulawa mgati mwa wenye haki. ⁵⁰ Na kuwakwasa mgati ya tanulu da moto, ambako nakuwe na maombolezo na kusana meno. ⁵¹ Mmama mbuli zose zino? Wanafunzi walimjibu, "Ena." ⁵² Kamala Yesu akawalongela, "Kila mwandishi ambaye amekuwa mwanafunzi wa umwene kofanana na mwenye nyumba kolava katika hazina yake vinthu vyasambi na vya umwaka." ⁵³ Ikala Yesu kakomeleza mifano yote hiyo, akahalawa katika sehemu hiyo. ⁵⁴ Kamala Yesu akafika katika mkoa wake na akawafundisha wanthu katika sinagogi. Matokeo yake ni kuwa wasangala na kulonga, "Ni kulihi yuno apatile hekima ino na miujiza ino?" ⁵⁵ Munthu huyo siyo mwana wa selemala? Maliamu siyo mamiyake? Na ndugu zake siyp Yakobo, Yusufu, Simoni na Yuda? ⁵⁶ Na lumbu zake chinao hano kumwetu? Basi munthu yuno kayapata kulihi yano yote?" ⁵⁷ Aliwachukiza. Lakini Yesu kawalongela, "Mlotezi hakosa kuwa na heshima isipokuwa kwaoo na muna nchi yao. ⁵⁸ Na hadahile kutenda miujiza mingi kwa sababu hawawile na imani naye.

Chapter 14

¹ Kwa wakati huo, Helode kahulika habali nchanya ya Yesu. ² Akawalongela watunigwa wake, "Yuno ni Yohana Mbatizaji amefufuka kulawa katika wefile. Kwa hiyo nguvu zino zahano nchanya yake." ³ Kwa vila Helode kakala amtozile Yohana na kumfunga na kumwasa muigeleza kwa sababu ya Helodia, mke wa Filipo kaka yake. ⁴ Kwa kuwa Yohana kamlongela, "Si halali kumsola yeye kuwa mkake." ⁵ Helode gambeamkome lakini kawaogoha wanthu kwa sababu walimwona Yohana kuwa mlotezi. ⁶ Lakini wakati siku ya kuelekigwa Helode ahoifikile mndeke wa Helodia kavina mgati ya wanthu na kumbwedeza Helode. ⁷ Katika kujibu dino aliahidi kwa kiapo kwamba naamwinkhe chochose kolonda alombe. ⁸ Baada ya kushauligwa na mami yake, akalonga, "Ninkhe nie hano muna kombe mutwi wa Yohana Mbatizaji." ⁹ Mwene kakala na sikitiko kwa malombi ya mndeke, lakini kwa ajili ya kiapo chankhe, kwa sababu ya wose wawile muindia hamwe naye kalagiliza kwamba yopasigwa itendeke. ¹⁰ Kalagiliza Yohana agaligwe kulawa gelezani ¹¹ ili akanthigwe mutwi wake na kigaligwe nchanya ya sinia na kenkigwe mndeke na akakigala kwa mami yake. ¹² Kamala wanafunzi wake weza kuusola ula mtufi na kuuzika, badala ya dino waita kumulongela Yesu. ¹³ Naye Yesu ahulikile yano, akajitenga kulawa hanthu hadya akahanda mgati ya mashuka akaita hanthu itengigwe. Wakati umati aho umanyile akalile, wamkola kwa migulu kulawa mijini. ¹⁴ Kamala Yesu keza mbele yao akaulola umati mkulu. Akawaonea huluma na kuhonya utamu wao. ¹⁵ Jioni ahoitimila, wanafunzi weza kumwake na kulonga, "Ino ni hanthu ya jangwa, na siku tayali ifosa. Watawanyishe matinkhano ili waite vijijini wakagule ndiya kwa ajili yao." ¹⁶ Lakini Yesu akawalongela, "Wabule haja ya kwita zao. Wankheni mweye ndiya" ¹⁷ Wakamlongela, "Hano tunayo migate mitano na somba waidi tu." ¹⁸ Yesu akalonga, "Igaleni kumwangu." ¹⁹ Kamala Yesu akawalongela uyama kukala hasi ya mazani. Akasola migate mitano na somba waidi. Akalola nchanya kuulanga, akabaliki na kumega migate akawenkha wanafunzi. Wanafuunzi wakawenkha umati. ²⁰ Wadya wose na waguta. Kamala wakavika vipande vyose vya ndiya na memz visege kumi na viidi. ²¹ Wala wadile waandaliigwa kuwa wanawalume elfu tano bila ya kuhesabu wanawake na wana. ²² Mala imwe aliwaamulu wanafunzi waingile ndani ya mashua, wakati huo yeye akawalaga umati waite zao. ²³ Baada ya kuwalaga umati kwita zao, akakwela nchanya kuumlima kulomba mdumwe. Wakati iwile jioni kakala huko mdumwe. ²⁴ Lakini sasa mashua iwile mgati ya bahali ikuyumbayumba kwa sababu ya mawimbi, kwani mbeho ukala wa mpisho. ²⁵ Muna chilo wa zamu ya kanne Yesu kawasegelela, akigenda nchanya ya mazi. ²⁶ Wakati wanafunzi wake wamwonile akigenda nchanya ya bahali, wakogoha na kulonga, "Ni mzuka," na kuguta nyangi katika hali ya kogoha. ²⁷ Yesu akawaambia mala imwe, akalonga, "Inkheni moyo! ni nie! msekogoha." ²⁸ Petro alimjibu kwa kulonga, "Mndewa, kama ni weye, niamulu nize kumwako nchanya ya mazi." ²⁹ Yesu akamlongela "Inzo." Hivyo Petro akalawa ndani ya mashua na akagenda nchanya ya mazi kwita kwa Yesu. ³⁰ Lakini Petro aonile mawimbi, kaogoha, na kwandusa kuzama, hasi, akatanga sauti na kulonga, "Mndewa niokole!" ³¹ Hima Yesu akaugolosa mkoo wake akamwinula Petro, na akamlongela, "Weye mwenye imani ndodo, hangi kukala na mashaka?" ³² Ndipo Yesu na Petro waingile katika mashua, mbeho uleka kuvuma. ³³ Wanafunzi muimashua wakamwabudu Yesu na kulonga, "Kweli weye ni Mwana wa Mulungu." ³⁴ Na ivowakalile wavuka, walifika muna isi ya Genesaleti. ³⁵ Na wanthu muna eneo diya ahowamtambule Yesu, walituma ujumbe kila hanthu za hankhanda, na kugala kila awile mtamu. ³⁶ Walimsihi kwamba wadahe kutoza pindo la vazi dyake, na wengi waditozile wahonyigwa.

Chapter 15

¹ Ndipo Mafalisayo na wandishi weza kwa Yesu kulawa Yelusalemu. Na kulonga, ² "Hangi wanafunzi woyabananga mahokelo ya walala? Kwa kuwa hawakunawa mikono yao ahowokala wodya ndiya." ³ Yesu akawajibu na kuwalongela, "Mweye_kwa mbwani moibananga shelia ya Mndewa kwa ajili ya mahokelo yenu? ⁴ Kwa kuwa Mulungu kalonga, 'Mheshimu tati yako na mami yako; na 'Akulonga ubananzi kwa tati yake na mami yake, hakika naadabganike.' ⁵ Lakini mweye hulonga, "Kila akumlongela ttati yake na mami yake, "Kila msaada ambao angepata kulawa kumwangu lelo ni zawadi kulawa kwa Mulungu," ⁶ "Munthu huyo hebule haja ya kumuheshimu tati yake. Muna namna ino mditengula mbuli da Mulungu kwa ajili ya mahokelo yenu. ⁷ Mweye wanafiki, ni goya kama Isaya ivo atabili nchanya mmwenu akalonga, ⁸ "Wanthu wano wananiheshimu nie kwa milomo yao, lakini mioyo yao iko kutali nanie. ⁹ Woniabudu bule, kwa sababu wofundisha mafundishoo yaliyo malagilizo ya wanadamu." ¹⁰ Ndipo awatangile matinkhano na kuwalongela, "Tegelezeni na mmanye_ ¹¹ Hebule kinthu chokwingila muumulomo mwa munthu na kumtenda najisi. Bali, kila chokulawa muumulomo, kino ndicho chomtenda munthu kuwa najisi." ¹² Ndipo wanafunzi wakamwitila na kulongaa na Yesu, "Je!, Komanya Mafalisayo wahuikile lia mbuli wakwazika?" ¹³ Yesu aliwajibu na kulonga, "Kila mmea ambao Tati yangu wa kuulanga hauhandile naung'oigwe. ¹⁴ Walakeni wadumwe, wao ni viongozi vipofu. Kama munthu kipofu naamulongoze kipofu miage, wose waidi nawalagale muibugo." ¹⁵ Petro akajibu na kumlongela Yesu, "Chielezee mfano uno kumwetu, ¹⁶ Yesu akajibu, "Namweye pia mnkhali hamuelewa? ¹⁷ Mweye hamuona kuwa kila kiitacho muumulomo hufosela muumunda na kwita chooni?. ¹⁸ Lakini vinthu vyose vyokulawa muumulomo hulawa ndani ya moyo. Ndivyo vinthu vimgalavyo munthu unajisi. ¹⁹ Kwa kuwa muna umoyo hulawa mawazo yehile, ukomaji, ugoni, uashelati, ubavi, ushuhuda wa uvwizi, na madusi. ²⁰ Yano ndiyo mambo yokumgela munthu unajisi. Lakini kudya bila kunawa mikono hakumtenda munthu kuwa najisi." ²¹ Ndipo Yesu akalawa mahali hadya na akajitenga kwita pande za miji ya Tiro na Sidoni. ²² Lola keza mwanamke Mkanani kulawa pande hizo. Akaguta nyangi akalonga, "Nihulumie, Mndewa, Mwana wa Daudi; mndele wangu kotesigwa sana na kinyamkela." ²³ Lakini Yesu hakumjibu neno. Wanafunzi wake wakeza wakimsihi, wakalonga, "Mlave aite zake, maana kochigutula nyangi." ²⁴ Yesu aliwajibu na kulonga, Situmigwe kwa munthu yeyose isipokuwa kwa kondoo wagile wa nyumba ya Isilaili. ²⁵ Lakini keza na kuinama mbele yake, akalonga, "Mndewa nisaide." ²⁶ Alimjibu na kulonga, "Siyo vinogile kusola ndiya ya wana na kuwakwasila mbwa," ²⁷ Akalonga, "Ndiyo, Mndewa, hata hivyo mbwa wadodo hudya ndiya chokulagala mezani mwa Mndewa wao." ²⁸ Ndipo Yesu akajibu akalonga "Mwanamke, imani yako ni nkulu. Na itendeke kumwako gesa ukulonda." Na mndele lwake kakala kaponyigwa muna wakati udyo. ²⁹ Yesu kahalawa mahali hadya na kwita haguhi na bahali ya Galilaya. Kamala kaita nchanya ya mlima na kukala huko. ³⁰ Kundi kulu dikeza kumwake. Na kumgalila viwete, vipofu, bubu, vilema, na wamwenga wengi, wakalile watamu. Wawaika muna imiguu ya Yesu na akawahonya. ³¹ Nao umati wakashangaa waonile mabubu wakilonga, na vilema watendigwa wagima, viwete wakagenda, na vipou wakilola. Walimsifu Mulungu wa Isilaili. ³² Yesu akawatanga wanafunzi wake na kulonga, "Niwaonela huluma umati, kwa sababu wakala nanie siku nthatu bila kudya kinthu chochose. Sekeniwalage waite kumwao bila kudya, sekeweze wakazimia muinzila." ³³ Wanafunzi wake wakamlongela, "Ni kulihi chodaha kupata migate ya kutosha hano muimbago kushibisha umati mkulu vino?" ³⁴ Yesu akamlongela, "Mna migate mingahi?" Wakalonga, "Saba, na somba wadodo wachache." ³⁵ Yesu akawaamulu mati kukala hasi. ³⁶ Akasola idya migate saba na somba, na baada ya kushukulu, kaimegula na kuwenkha wanafunzi. Wanafunzi wawenkha umati. ³⁷ Wanthu wose wadya na kutosheka. Na wakakusanya masigalo ya vipade vya ndiya vsigale vipande vipande, vimema visege saba. ³⁸ Wose wadile wakala wanawalume elfu nne bila wanawake na wana. ³⁹ Kamala Yesu akaulaga umati waite zao na akaingila ndani ya mashua na kwita hanthu za Magadani.

Chapter 16

¹ Mafalisayo na Masadukayo wamwizila na kumgeza Yesu awalagise ishala yokuawa muiannga. ² Lakini Yesu aliwajibu na kuwalongela kuwa "Ikala jioni molonga kuwa hali ya hewa ni inogile, kwa kuwa anga ni dunkhu. ³ Na mitondo molonga 'Hali ya hewa dielo hainogile kwa kuwa anga ni dinkhu na mawingu yaigubika anga dyose.' Momanya kufasili mwonekano wa anga, lakini hamdaha kufasili ishala za nyakati. ⁴ Kizazi kihile na cha ugoni cholonda ishala, lakini hebule ishala yoyose nachinkhigwe, isipokuwa ila ya Yona. Kamala Yesu kawaleka na kaita zake. ⁵ Wanahina wakeza upande wa kaidi, lakini wakala wazimiza kusola migate. ⁶ Yesu akawalongela "Jihadhalini na iweni makini na chachu ya Mafalisayo na Masadukayo." ⁷ Wanahina wakahojiana mgati mmwao na kulonga. "Ni kwa sababu hachisolile migate." ⁸ Yesu kamanya diya na kulong, "Mwye wenye imani ndodo, hangi mmewaza kulongana mgati mmwenu na kulonga kuwa ni kwa sababu hamsolile migate? ⁹ Je mnkhali hamtambula wala hamkumbuka ila migate mitano kwa wanthu elfu tano, na visege vingahi muvikusanya? ¹⁰ Au migate saba kwa wanthu elfu nne, na ni visege vingahi muvisola? ¹¹ Iwaze kuwa hata hamuelewa ya kuwa nikala silonga namweye nchanya ya migate? Itunzeni na muihadhali na chachu ya Mafalisayo na Masadukayo." ¹² Kamala wakatambula kuwa kakala hawalongea; a nchanya ya kujihadhali na migate iliyo na chachu, bali kujihadhali na mafundisho ya Mafalisayo na Masadukayo. ¹³ Wakati Yesu afikile hanthu za Kaisalia ya Filipi, akawauza wanahina wake, akalonga, "Wanthu wolonga kuwa Mwana wa Adamu ni niani?" ¹⁴ Wakalonga, "Wamwenga hulonga kuwa ni Yohana Mbatizaji; wamwenga, Eliya; na wamwenga, Yereimia, au imwe wa walotezi. ¹⁵ Akawalongela, mweye molonga nie ni niani? ¹⁶ Kwa akijibu, Simoni Petro akalonga, "Weye ni Kilisito Mwana wa Mulungu awile mgima" ¹⁷ Yesu akamjibu na kumlongela, "Ubalikiigwa weye, Simoni Bali Yona, kwa vila damu na nyama havigubuligwe dino, bali Tati yangu awile kuulanga. ¹⁸ Nanie pa nokulongela kuwa ni Petro, na nchanya ya mwamba uno nanidizenge kanisa dyangu. Milango ya kuzimu sekedilishinde. ¹⁹ Nanikwinkhe weye funguo za umwene wa kuulanga. Chochose ukikufunga muiisi nakizekuwa kifungigwa kuulanga, na chochose ukifungule muiisi nakifuguligwe na kuulanga." ²⁰ Kamala Yesu akawaamulu wanahina sekewamulongele munthu yoyose kuwa yeye kakala ni Kilisito. ²¹ Tangu wakati huo Yesu kandusa kuwalongela wanahina kuwa ni lazima aite Yelusalemu, kutesigwa kwa mambo mengi mui mikono ya walala wa wakulu wa makuhani na waandishi, kudanganika na kufufuka siku ya nthatu. ²² Kamala Petro akamsola Yesu hankhanda na kumkemela, kwa kulonga, "Jambo dino na diwe kutali nawe, Mndewa, dino sekedilawile kumwako. ²³ Lakini Yesu akabiduka na kumlongela Petro, "Bwela nyuma yangu kinyamkela! Weye ni kizuizi kumwangu, kwa maana hujali mbuli ya Mulungu, bali ya wanadamu." ²⁴ Kamala Yesu akawalongela wanahina wake, "Kama munthu yeyose akalonda kunikola nie, ni lazima ajikane yeye mdumwe, ausole msalaba wake, na anikole. ²⁵ Kwa kuwa kolonda maisha yake ayaze, na kwa yeyose kokwasa maisha yake kwa ajili yangu atayaokoa. ²⁶ Je! Ni faida ilihi atakayopata munthu akipata iisi yose lakini koyaza maisha yae? Je! Ni kinthu gani kolonda alave munthu katika kubadilishana na maisha yake? ²⁷ Kwa kuwa Mwana wa Adamu naeze katika utunyo wa Tati yake na malaika wake. Naye amlihe kila munthu kulingana na matendo yake. ²⁸ Kweli nowalongeleni kuna baadhi yenu mtimalala hapo ambao hawataonja chifo mpaka watakapomwona Mwana wa Adamu akeza muna umwene wake.

Chapter 17

¹ Siku sita kulongozi Yesu akawasola hamwe naye Petro, na Yakobo, na Yohana nguguye, na akawasola mpaka nchanya ya mlima mtali wao wenyewe. ² Kabadilishigwa mbele yao. Cheni yake ikamelemeta gesa zua, na nguo zake zioneka zenye kumeemeta gesa bunkhulo. ³ Lola, hala walawila Musa na Eliya wakilonga naye. ⁴ Petro akajibu na kumlongela Yesu, "Mndewa, ni vinogile kumwetu cheye kuwepo mahali hano. Kama ukitamani, nanizenge hano vibanda vinthatu - kimwe chako, na kimwe kwa ajili ya Musa, na kimwe kwa ajili ya Eliya." ⁵ Wakati kolonga, lola wingu zelu diwagela kivuli, na lola, ikalawa sauti kulawa mui wingu, ikalonga, "Ino ni Mwanangu mpendigwa nopendezigwa nay. Mtegelezeni yeye." ⁶ Wanahina wahulikile hayo, wakalagala kifudifudi na waogoha nkhanu. ⁷ Kamala Yesu akeza akawatoza akalonga, "Inukeni wala sekemuogohe." ⁸ Nao wakainua cheni zao nchanya lakini hawamwonile munthu isipokuwa Yesu mdumwe. ⁹ Na ivowakalile wakishuka mliman, Yesu akawalagiliza, akalonga, "Sekemulave habali ya maono hayo mpaka Mwana wa Adamu atakapofufuka kulawa muna wefile." ¹⁰ Wanahina wake wakamuza, wakalonga, "Ni hangi waandishi wolonga kuwa Eliya naeze kwanza?" ¹¹ Yesu akawajibu na akalonga "Eliya naeze kweli na atabweleza mambo yose." ¹² Lakini nowalongeleni mweye, Eliya keza kale, lakini hawamtambule. Badala yake, wamtendila mbuli wakulonda wao. Na hivyo ndivyo Mwana wa Adamu ivoateswe muna imikono yao." ¹³ Ndipo wanahina wakamanyika kuwa akala akalonga habali za Yohana Mbatizaji. ¹⁴ Ivowafikile muna umati wa wanthu, munthu imwe kamuinza, akatoa mavidu mbele yake, na kumlongela,

¹⁵ "Mndewa, umhulumie mwanagu, maana kakala na kifafa na kuteseka sana. Kwa kuwa mala nyingi hulagala muuto au muimazi. ¹⁶ Nimgala wa wanahina wako, lakini hawadahile kumhonya. ¹⁷ Yesu akajibu akalonga, "Mweye kizazi kisichoamini na kibanangike, nanikale hamwe namweye mpaka lini? Nanivumile namweye hata lini? Mgale hano kumwangu." ¹⁸ Yesu kamkemela, na pepo akalawa. Mbwanga kahonyigwa tangu saa idya. ¹⁹ Kamala wanahina wamwizila Yesu kwa sili na kumuza, "Hangi hachidahile kumwanga?" ²⁰ Yesu akawalongela, "Kwa sababu ya imani yenu ndodo. Kweli nowalongela, kama namuwe na imani hata ndodo gesa punje ya haladali, namdahe kuulongela mlima uno, hama kulawa hano wite kudya, nao utahama na hakutakuwa na kinthu chochose cha kupotigwa kumwenu." ²¹ (Zingatia: Maneno ya msitali wa 21 "Lakini, aina ino ya pepo haidahika kulawa, ila kwa maombi na kufunga" hayaoneka muna nakala bola za umwaka). ²² Wakati wakiwa wankhali Galilaya, Yesu akawalongela Wanahina wake, "Mwana wa Adamu naaikigwe muimikono mwa wanthu. ²³ Na watamkoma, na siku ya nthatu atafufuka." Wanahina walihuzunika nkhanu. ²⁴ Nao walipofika Kapenaumu, wanthu wokusanya kodi ya nusu shekeli wakamwendea Petro na kulonga, "Je mwalimu wenu huliha kodi ya nusu shekeli?" ²⁵ Akalonga, "Ena" Lakin Petro ahoaingile ndani ya nyumba, Yesu akalonga na Petro kwanza na kulonga, "Kofikili mbwani Simoni? Wamwene wa iisi, huhokela kodi au ushulu kulawa niani? Kwa wala wanaowatawala kulawa kwa wageni?" ²⁶ Na wakati Petro akalonga, "Kulawa kwa wageni" Yesu akawalongela, hivyo watawaliwa walavigwa mui ulipaji. ²⁷ Lakini sekechize tukawatenda watoza ushulu wakatenda ubananzi, genda bahalini, kwasa ndoano, na unsole idya somba ameme kwanza. Baada ya kuufungula mulomo wake, utakuta mudya shekeli imwe. Isole na uwenkhe watoza ushulu kwa ajili yangu na weye.

Chapter 18

¹ Muda huo huo wanahina wakeza kwa Yesu na kumlongela, "Ni niani awile mkulu muna umwene wa kuulanga?" ² Yesu akamtanga mwana mdodo, akamwika mgati mmwao, ³ na kulonga, "Kweli nowalongeleni, msipotubu na kuwa gesa wana wadodo hamdahe kuingila muna umwene wa Mulungu. ⁴ Hivyo yeyose ajishushaye kama mwana mdodo, munthu kama huyo ni mkulu muna umwene wa kuulanga. ⁵ Na yeyose amuhokele mwana mdodo kwa zina dyangu konihokela nie. ⁶ Lakini yeyose kosababisha imwe kati ya wadodo wano wanaoamini kuasi, naiwe goya kwa munthu huyo yuwe kulu d kusagila difungigwe mwisingo mmwake, na kuzamishigwa kilindini mwa bahali. ⁷ Ole kwa iisi kwa sababu ya wakati wa kukwazwa! Kwa kuwa yabule budi kwa nyakati hizo kwiza, lakini ole kumwake kwa munthu yula nyakati hizo nazize kwa ajili yake! ⁸ Kama mkono wako au mgulu wako ukakusababishila kukwazika, ukanthe na uukwase kutali na wye. Ni vinogile nkhani kumwako weye kuingila mui ugima ukiwa bila mkono au kilema, kuliko kukwasigwa mui moto wa milele ukala na mikono yose au migulu yose. ⁹ Gesa ziso dyako dikakukwaza, ding'ole na udyase kutali na weye. Ni vinogile nkhani kumwako weye uingile mui ugima na ziso dimwe, kuliko kukwasigwa mui moto wa milele ukiwa na meso yose. ¹¹ Loleni kwamba msekwiwa kumdharau imwe wa wadodo wano. Kwa maana nowalongeleni kuwa kuulanga kuna wasenga wao siku zose wakiulola cheni ya Tati yangu awile kuulanga. ¹⁰ (Zingatia: Mbuli zikuoneka gesa ya msitali wa 11, "Kwa kuwa Mwana wa Adamu keza kukola kila kiwile chaga" hayaoneke muna nakala bola za umwaka). ¹² Mofikili mbwani? Ikala munthu ana kondoo mia imwe, na imwe wao akaga, je sekewawaleke tisini na tisa ya muumlima na kwita kumlonda imwe agile? ¹³ Na akamala kumpata, kweli nowalongeleni, komsekelela kuliko wadya tisini na tisa hawagile. ¹⁴ Vivyo hivyo, siyo mapenzi ya Tati yenu wa kuulanga kuwa imwe wa wadodo wano aangamile. ¹⁵ Kama ndugu yako akikukosea, genda, kamlagise dosali iliyopo kati yako na yeye akiwa mdumwe. Kama akakutegeleza, utakuwa kubweleza ndugu yako. ¹⁶ Lakini kama sekeakutegeleze, msole mdugu imwe au waidi zaidi hamwe nawe, kwa kuwa kwa milomo vya mashahidi waidi au wanthatu kila neno dodaha kuthibitishwa. ¹⁷ Na kama akipuza kuwategeleza, diloneleni kanisa jambo dino, kama akipuza vilavila kuditegeleza kanisa, basi na awe gesa munthu wa mataifa na mtoza ushulu. ¹⁸ Kweli nowalongeleni, chochose kila mokifunga muiisi na kuulanga kifungigwa. na chochose mokivugula muiisi na kuulanga kivuguligwa. ¹⁹ Kaidi nowalongeleni kwamba kama wanthu waidi kati yenu wakatogola nchanya ya jambo dyodyose muiisi wadilombalo, hilo Tati yangu wa kuulanga naaditende. ²⁰ Kwa kuwa waidi au wanthatu wakikusanyika hamwe kwa zina dyangu, Nie naaho mgati mmwao. ²¹ Kaidi Petro akeza na kumlongela Yesu, "Mndewa, ni mala ngapi ndugu yangu akinikosea nami nimsamehe? Hata mala saba?" ²² Yesu akamlongela, "Sikulongela mala saba, lakini hata sabini mala saba. ²³ Kwa sababu hiyo umwene wa kuulanga ni sawa na mwene fulani akulonda kusahihisha hesabu kulawa kwa watumwa wake. ²⁴ Ahoanduse kusahihisha hesabu, mtumwa imwe kagaligwa kumwake ambaye kakala anamdai talanta elfu kumi. ²⁵ Kwa kuwa hebule na nzala ya kuliha, mndewa wankhe kalagiliza auzigwe, mkake hamwe na wanage na kila chinthu awile nacho, na maliho yafanyike. ²⁶ Hivo mtumigwa kalagala, akatoa mavindi mbele yake, akalonga, 'Mndewa, uwe na uvumilivu hamwe nanie, na nanikulihe kila chinthu.' ²⁷ Hivyo mndewa wa yula mtumigwa, kwa vila kasukumigwa nkhanu na huluma, kamlekela na kumsamehe deni hilo. ²⁸ Lakini mtumigwa yula kalawa na kumpata imwe kati ya watumigwa wayage, kakalile komdai denali mia. Alimvuta, akamkaba kooni, na kumlongela, 'Nilihe kila ninachokudai.' ²⁹ Lakini yula mtumigwa miyage kalagala na kumsihi sana, akalonga, 'Uwe na uvumilivu nanie, na nikulihe.' ³⁰ Lakini mtumigwa yula wa kwanza kalema. Badala yake, kaita na kumwika muigeleza, mpaka aho alihe kila anachomdai. ³¹ Na ahowaonile watumwa wayage kla kilawilile. Wasikitishigwa sana. Weza na kumlongela mndewa wao kila chinthu kilawile. ³² Ndipo yula mndewa wa mtumigwa idya akamtanga, na kumlongela, 'Ewe mtumwa mbananzi, nilikusamehe weye deni dyangu lose kwa sababu ulinisihia sana. ³³ Je! Haulondigwe kuwa na huluma kwa mtumigwa miyago, kama nie nikuhulumi weye? ³⁴ Mndewa wake alikasilika na kumkabidhi kwa wala watesaji mpaka aho alihe kiasi chose kakala anadaiwa. ³⁵ Hivyo ndivyo Tati yangu wa Kuulanga ivoawatendile, kama kila imwe wenu hatamsamehe ndugu yake kulawa moyoni mmwenu."

Chapter 19

¹ Ilawilila wakati Yesu akomeleze maneno hayo, akahalawa Galilaya, na kwita mpakani mwa Yudea mbele ya mto Jordani. ² Umati mkulu umwinza, na akawahonya huko. ³ Mafalisayo wamwizila, wakamgeza, wakamlongela, "Je ni halali kwa munthu kumleka mkake kwa sababu yoyose?" ⁴ Yesu akajibu na kulonga, "Hamsomile, kwamba yeye awaumbile mwanduso kawaumba mulume na ke?" ⁵ Na kaidi akalonga, "Kwa sababu hiyo mwanamulume amleke tati yake na mami yake na kuungana na mkake, nao waidi watakuwa mtufi umwe?" ⁶ Hivyo siyo waidi kaidi, bali ni mtufi umwe. Basi, kila akiunganishile Mulungu, munthu yeyose sekeakitenganishe." ⁷ Wakamlongela, "Lelo hangi Musa alituamulu kulava hati ya talaka na kumleka?" ⁸ Akawalongela, "Kwa udala wenu wa miyo Musa aliwaluhusu kuwaleka wake zenu, lakini tangu mwanduso haiwile hivyo." ⁹ Nowalongeleni, kwamba yeose akumleka mkake, isipokuwa kwa sababu ya ugoni, na akamsola imwenga, amezini. Na mwanamulume kolondaamsole mke alekigwe amezini." ¹⁰ Wanahina wakamlongela Yesu, "Gesa ndivyo ilivyo kwa mulume na mkake, siyo vinogile kusola." ¹¹ Lakini Yesu akawalongela, "Si kila munthu kodaha kuhokela mafundisho yano, bali ni kwa wala tu walioluhusiwa kuhokela." ¹² Kwa vila waaho matowashi waelekigwe kulawa muumunda mwa mami zao. Na vilavila kuna matowashi watendigwe na wanthu. Na kuna matowashi waitenda matowashi kwa ajili ya umwene wa kuulanga. Kodaha kuhokela mafundisho yano na ayahokele." ¹³ Kamala akagaligwa baadhi ya wana wadodo ili awaike mikono nchanya yao na kulomba, lakini wanahina wake wakawakemela. ¹⁴ Bali Yesu akalonga, "Waluhusuni wana wadodo, wala msekuwalemesa kwiza kumwangu, kwa maana umwene wa kuulanga ni wa wanthu gesa wao." ¹⁵ Naye kaika mikono yae nchanya mmwao, na kamala akahalawa hadya. ¹⁶ Lola munthu imwe keza kwa Yesu na kulonga, "Mwalimu, ni kinthu kilihi kinogile nolondigwa kutenda ili nidahe kuwa na ugima wa milele?" ¹⁷ Yesu akamlonngela, "Hangi koniuzi ni kinthu kilihi kinogile? Kuna imwe ti awile mwema, lakini kama ukalonda kupata ugima, toza shelia za Mulungu." ¹⁸ Yula munthu akamuuzi, "Ni shelia zilihi?" Yesu akalonga, "Sekeukome, sekeuzini, sekeushuhudie uvwizi," ¹⁹ waheshimu tati yako na mami yako, na mpende jilani yako gesa nafsi yako." ²⁰ Munthu yula akamlongela, "Mbuli zose zino niyatii. Ninkhali nolonda mbwani?" ²¹ Yesu akamlongela, "Kama ukalonda kuwa mkamilifu, genda, ukauze uwile navyo, na uwenkhe masikini, na utakuwa na hazina kuulanga. Kamala inzo unikole." ²² Lakini mbwanga idya ahulikile yala Yesu amlongele, akahalawa kwa huzuni, kwa sababu kakala na amemiliki mali nyingi. ²³ Yesu akawalongela wanahina wake, "Kweli nowalongelani, ni vidala kwa munthu tajili kuingila muna umwene wa kuulanga." ²⁴ Kaidi nowalongelani, ni lahisi kwa ngamia kufosa mui tundu da sindano, kuliko kwa munthu tajili kuingila mui umwene wa kuulanga." ²⁵ Wanahina ahowahulikile hivyo, wakashangaa sana na kulonga, "Ni ilihi basi kolondoaokoke?" ²⁶ Yesu akawalola na kulonga, "Kwa wanadamu hilo hadidahika, lakini kwa Mulungu yose yodahika." ²⁷ Kamala Petro akamjibu na kumlongela, "Lola, chileka vyose na kukukola wewe. Ni kinthu kilihi nachipate?" ²⁸ Yesu akamlongela, "Kweli nowalongelani, yeye anikolile nie, muna uzao wasambi wakati Mwana wa Adamu aho akalle mui kinthi cha enzi cha utunyo wake, mweye pia namkale nchanya ya vinthi kumi na viidi vya enzi, kuwahukumu makabila kumi na maidi ya Isilaili." ²⁹ Kila imwe wenu ailekile nyuba, kaka, lumbu, tata, mami, wana, au mgunda kwa ajili ya zina dyangu, naahokele mala mia na kuulithi ugima wa milele. ³⁰ Lakini wengi wawile wa wamwanduso lelo, watakuwa wa uhelelo, na wawile wa uhelelo watakuwa wamwanduso.

Chapter 20

¹ Kwa maana umwene wa kuulanga wofanana na mmiliki wa mgunda, aliyeamka mitondo na mapema ili kuajili wafanyakazi katika mgunda lwake lwa mizabibu. ² Baada ya kuwa watogolana na wafanyakazi dinali imwe kwa kutwa, kawalagiliza kwita muna mgunda wake la mizabibu. ³ Kaita kaidi baada ya masaa manthatu vino na kaona wafanyakazi wamwenga wakala watimalala bila kazi katika eneo la soko. ⁴ Akawalongela, 'Mweye pia, gendeni katika mgunda lwa mizabibu, na chochose chaumo halali naniwenkhe.' Hivyo kutenda kazi. ⁵ Akaita kaidi baada ya masaa sita na kaidi saa ya tisa, na katenda hivyo hivyo. ⁶ Mala imwenga kaidi mnamo saa kumi na imwe, kaita na kuwatinkha watu wamwenga watimalala bila kazi. Akawalongela, 'hangi mtimalala hano bila kazi yoyose kwa siku ngima?' ⁷ Wakamlongela, kwa sababu hebule munthu yoyose kachiajili. Akawalongela, 'Mweye pia gendeni katika mgunda wa mizabibu. ⁸ Wakati wa jioni ufikile, mweney mgunda lwa mizabibu akawalongela msimamizi wake, 'Watange wafanyakazi na uwalihe mishahala, kwa kwandusa na wa uhelelo hadi wa mwanduso.' ⁹ Wezile wala waajiligwe saa kumi na imwe, kila imwe wao kahokela dinali. ¹⁰ Wezile wafanyakazi wa kwanza, wafikili kuwa nawahokele zaidi, lakini wahokela pia kila imwe dinali imwe kila munthu. ¹¹ Baada ya kuhokela maliho yao, walimlamikia mmilikiwa mgunda. ¹² Wakalonga, 'Wano wafanyakazi wa uhelelo watumila saa dimwe tu katika kutenda sankhano, lakini kuwalinganisha na cheye, sheye chipapa mizigo kwa siku ngima na kuungula na vuke.' ¹³ Lakini mwenye mgunda akajibu na kulonga kwa imwe wao, 'Lafiki, sitendile mbuli ihile. Je! hachitogolana na nie kwa dinali imwe?' ¹⁴ Hokela kila kilicho halali yako na wite zako. Ni seko yangu kuwenkha wano wafanyakazi waajiligwe muuhelelo sawa sawa na weye. ¹⁵ Je! Si haki kumwangu kutenda kila nolongu na mali zangu? Au ziso dyako ni dihile kwa sababu nie ni mwema?' ¹⁶ Hivyo wa uhelelo atakuwa wamwanduso na wa mwanduso wa uhelelo" ¹⁷ Yesu akalile akakwela kwita Yelusalemu, kawasola wanahina wake kumi na waidi hankhanda, na muinzila akawalongela, ¹⁸ "Lola choita Yelusalemu, na Mwana wa Adamu naagiligwe mui mikono ya wakulu wa makuhani na waandishi. Watamuhukumu chifo ¹⁹ na watamlava kwa wanthu wa mataifa ili kumdhihakiki, kumsapula na kumsulubisha. Lakini mui siku ya katatu atafufuka." ²⁰ Kamala mami wa wana wa Zebedayo keza kwa Yesu na wana wake. Katoa mavindi mbele yake na kumwomba kinthu kulawa kumwake. ²¹ Yesu akawalongela, "Kolonda mbwani? Akamlongela, "Amulu kuwa wano wanangu waidi wakale, imwe mkono wako wakudila na imwenga wako wa kumoso mui umwene waki." ²² Lakini Yesu akajibu na kulonga, "Haumanyile kila kolomba. Je! Kodaha kuking'wela kikombe ambacho nolondaniking'we?" wakamlongela, "Chodaha." ²³ Akawalongela, "Kikombe changu hakika namuking'we. Lakini kukala mkono wangu wa kudila na mkono wangu wa kumoso si jukumu dyangu kuwenkha, lakini ni kwa wala ambao waandaligwa kale na Tati yangu." ²⁴ Wanahina wamwenga kumi wahulikile hivyo, wahuzunishigwa sana na wala ndugu waidi. ²⁵ Lakini Yesu akawatanga mwenyewe na kuwalongela, "Momanya ya kuwa watawala wa mataifa huwatiisha, na wakulu wao hutekeleza mamlaka nchanya yao. ²⁶ Lakini isekuwa hivyo kumwenu. Badala yake, yeyose kolonda awe mkulu mgati mmwenu lazima awe mtumigwa wenu. ²⁷ Na akolonda kuwa wa mwanduso mgati mmwenu lazima awe mtumigwa wenu. ²⁸ Kama vila Mwana wa Adamu hezile kutumikiigwa, bali kutumika, na kulava uhai wake kuwa ukombozi kwa wengi." ²⁹ Wakati wakalawa Yeliko, umati mkulu ukamuinza. ³⁰ Na wakawalola vipofu waidi wakala hankhanda ya barabara. Wahulikile kuwa Yesu kakala kofosa, waguta nyangi na kulonga, "Mndewa, Mwana wa Daudi, uchihulumie." ³¹ Lakini umati ukawakemela, na kuwalongela nyamalen. Hata hivyo, wao wakaguta nyangi nkhan na kulonga, "Mndewa, Mwana wa Daudi, utuhulumie." ³² Kamala Yesu akatimalala na kawatanga na kuwauza, "Molonda niwatendele mbwani?" ³³ Wakamlongela, "Mndewa kwamba meso yetu yafumbuigwe." ³⁴ Basi Yesu, akala kavutigwa na huluma, akayatoza meso yao, mala hiyo, wakahokela uwezo wa kulola na wakamkola.

Chapter 21

¹ Yesu na wanahina wake wakafika haguhi na Jelusalemu na wakaita mpaka Bethfage, katika mlima mizeituni, kamala Yesu akawalagiliza wanahina wake waidi, ² akawalongela, "Gendeni muna ikijiji kikulongozi, mala imwe namumfike punda kafungigwa hadya, na mwanapunda hamwe naye. wavugulileni na kuwagala kumwangu. ³ Ikala mtu yeyose akawalongela chochose kuhusu dino, mtalanga, 'Mndewa kowalonda. na munthu huyo mala imwe atawaluhusu mwize hamwe nao' ⁴ Jambo dino dilawila ni dia dilongeligwe kufosela mletezi lazima ditimile. Akawalongela, ⁵ Walongeleni wandeke Sayuni, lola, mwene waku kokwiza, mnyenyekevu na akiwa kamkwela punda, na mwana punda mulume, mwana punda chinkhele. ⁶ Kamala wanahina wahalawa na kutenda gesa Yesu awalagilize. ⁷ Wamgala punda na mwanapunda, na kwika nguo zao nchanya yao, naye Yesu kakala hadya. ⁸ Wengi muna mtinkhano walitandaza nguo zao muinzila wakantha matawi kulawa mui mibiki na kutandaza barabarani. ⁹ Umati umlongola Yesu na wala wamwinza waguta nyangi, wakalanga, "Hosana kwa mwana wa Daudi! Ni mbalikiigwa kokwiza kwa zina da Mndewa. Hosana nchanya nkhan!" ¹⁰ Yesu afikile Yelusalemu, mji mgima ulishtuka na kulonga, "Yuno niani?" ¹¹ "Umati ulijibu, "Yuno ni Yesu Mlotezi, kulawa Nazaleti ya Galilaya." ¹² Kamala Yesu akaingila mudi hekalu da Mulungu. akawawinga kunze wose wakalile wakagula na kuuzaa mudihekalu. Pia alipindua meza za wabadilishaji wa fedha na vinthi vya wauza njiwa. ¹³ Akawalongela, "Iandikigwa, 'Nyumba yangu naitangigwe nyumba ya malombi, lakini mweye muitenda pango da wanyang'anyi." ¹⁴ Kamala vipofu na vilema wamwizila mudihekaluni, naye akawahonya. ¹⁵ Lakini wakati wakulu wa makuhani na waandishi waonile maajabu ayatendile, na wahulikile wana wakatoa nyangi muihekalu na kulonga, "Hosana kwa Mwana wa Daudi," watozigwa na ludoko. ¹⁶ Wakamlongela, "Kuhulika kila chokulongigwa na wano wanthu?" Yesu akawalongela, "Ena! Lakini hamuwahile kusoma, 'Kulawa kwa milomo ya wana na wana vinkhele wokunyonya mna nthogolwa kamili?" ¹⁷ Kamala Yesu akawaleka na kwita kunze ya mji katika Bethania kugona huko. ¹⁸ Imitondo kokala kobwela mjini, kakala na nzala. ¹⁹ Kaona mtini hankhanda ya barabara. Akauitila, lakini hapatile kinthu nchanya yake isipokuwa mazani. Kaulongela, "Sekekuwe na matunda kumwako daima kaidi." Na mala hiyo mtini ula ukanyauka. ²⁰ Wanahina waonile, wakastaajabu na kulonga, "Iwaze mtini umenyauka mala imwe?" ²¹ Yesu akajibu na kuwalongela, "Kweli nowalongeleni, kama mkiwa na imani na bila wasiwasi, hamtende kila kitendike kwa uno mtini muhala, lakini namuulonge hata uno mlima, usoligwe na kwasigwa bahalini, na itatedeka. ²² Chochose molondamlombe kwa sala, kuno mkiamini, namuhokele." ²³ Yesu ahoafikile muihekalu, wakulu wa makuhani na walala wa wanthu wamwizila wakati awile akifundisha na kumuza, "Ni kwa mamlaka yalihi kotenda mbuli zino? Na niani akwinkhe mamlaka yano?" ²⁴ Yesu akajibu na kumlongela, "Nie kaidi naniwauze swali dimwe. kama mkanilongela, nanie vilavila naniwalongele ni kwa mamlaka yehi notenda mbuli zino. ²⁵ Ubatizo wa Yohane ulawa kulihi, kuulanga au kwa wanadamu?" Wakahojiana wenyewe, wakalanga, chikalanga, ulawa kuulanga, naachilongele, hangi hamkumwamini" ²⁶ Lakini chikalanga, ulawa kwa wanadamu, chowaogoha makutano, kwa sabab wose womwona Yohana gesa mlotezi." ²⁷ Kamala wakamjibu Yesu na kulonnga, "Hachimanyile" Akawalongela pia, "Wala nie sitawalongela ni kwa mamlaka yalihi notenda mbuli zino. ²⁸ Lakini mofikili mbwani? Munthu mwenye wana waidi. Akaita kwa imwe na kumlongela, 'Mwanangu, genda ukatende kazi katika mgunda wa mizabibu' ²⁹ dielo. Mwana akajibu na kulonga, sita, 'Lakini baadaye akabidula mawazo yake na akaita. ³⁰ Na Munthu yula akaita kwa mwana wa kaidi na kulonga kinthu kiyakiya. Mwana yuno akajibu na kulonga, nanite, mndewa, lakini haneta. ³¹ Ilihi kati ya wana waidi atendile matakwa ya tati yake? Wakalanga, "Mwana wa kwanza." Yesu akawalongela, "Kweli nowalongeleni, wakusanya ushulu na makahaba nawaingile mui umwene wa Mulungu kabla yenu kuingiila. ³² Kwa maana Yohana keza kumwenu kwa nzila ikalayo nyoofo, lakini hamkumwamini, wakati wakusanya ushulu na makahaba walimwamini. Na mweye, ahomuonile hilo dikatendeka, hamdahile kutubu ili baadaye mumwamini. ³³ Tegelezeni mfano umwenga. Kukala na munthu, munthu mwenye eneo kulu la aldhi. Kahanda mizabibu, kaiikila uzio, akatengenenza na chombo cha kukamulima divai, akazenga na mnala wa walinzi, na kadikodisha kwa watunza zabibu. Kamala kaita katika isi imwenga. ³⁴ Wakati wa mavuno ya mizabibu ukalilehaguhi, kawalagisa baadhi ya watumigwa kwa wakulima wa mizabibu kusola mizabibu yake. ³⁵ Lakini wakulima wa zabibu wakawasola watumigwa wake, wakamyoa imwe, wamkoma imwenga, na wamtoa imwe ka mayuwe. ³⁶ Kwa mala imwenga, Mmiliki kawalagisa watumigwa wamwenga, wengi nkhan ya wala wa mwanduso, lakini wakulima wa mizabibu wawatendela vilavila. ³⁷ Baada ya hapo mndewa yula kamlagisa kumwao mwnage, akalanga, 'Watamheshimu mwanangu' ³⁸ Lakini wakulima wa mizabibu wamwonile mbwanga yula, wakailongela, 'Yuno ni mlithi, Inzoni, chimkome na tumiliki ulithi.' ³⁹ Hivyo wakamsola, wakamwasa kunze ya mgunda wa mizabibu na kumkoma. ⁴⁰ Je mmiliki wa mgunda wa mizabibu ivokolondaeze, awatendeki wakulima wa mizabibu?" ⁴¹ Wamkamlongela, "Naawabanange hao wanthu wabananzi katika nzila ya ukali zaidi,

na kamala atalikodisha mgunda wa mizabibu kwa wakulima wamwenga wa mizabibu, wanthu ambao wataliha kwa ajili ya mizabibu ahoipye." ⁴² Yesu akawalongela, "Hamsomile muna amaandiko, 'Yuwe wadilemile waashi diwa yuwe kulu da msingi. Dino dilawa kwa Mndewa, na inashangaza mmeso mwetu?' ⁴³ Hivyo nowalongelani, Umwene wa Mulungu nausoligwe kulawa kumwenu na kwinkhigwa taifa linalojali matunda yake. ⁴⁴ Yeyose akulagala nchanya ya yuwe dino naabenwe vipandevipande. Lakini kwa yeyose nadimwangukile, nadimsage." ⁴⁵ Wakulu wa makuhani na mafalisayo wahulikile mifano yake, wakaona kuwa kozungumzia wao. ⁴⁶ Lakini kila walipowataka kugolosa mikono nchanya yake, waogoha matinkhano, kwa sababu wanthu wamlola kama mlotezi.

Chapter 22

¹ Yesu akalonga nao kaidi katika mfano, akalonga, ² "Umwene wa kuulanga wofanana na mwene aliyeandaa shelehe ya halusu ya mwanage. ³ Akawatuma watumigwa wankhe kuwakalibisha wakalile waalikwa kwiza katika shelehe ya halusu, lakini hawafikile. ⁴ Mwene aliwatuma kaidi watumigwa wamwenga, akalonga. "Walongeleni waalikigwe, Lolani, niandaa ndiya. Fahali na ndama wangu wanonile wachinjigwa, na mbuli zose yako tayali, Inzoni katika shelehe ya halusu." ⁵ Lakini wanthu hao hawazingatile kwa dhati mwaliko wake. Baadhi wabwela katika migunda yao, na wamwenga wabwela katika hanthu zao za biashala. ⁶ Wamwenga wawainukila watumigwa wa mwene na kuwadhalilisha na kuwakoma. ⁷ Lakini mwene alikasilika. Kalagisa jeshi dyake, akawakoma wadya wakomaji na kuuteketeza mji wao kwa moto. ⁸ Kamala kawalongela watuigwa wake, "Halusi iko tayali, lakini waalikigwe hawakustahili. ⁹ Kwa hiyo gendeni mui matinkhano ya nzila kulu, waalikeneni wanthu wengi kadli iwezekanavyo weze mui shelehe ya halusu." ¹⁰ Watumigwa waita nzila kulu na kuwakalibisha wanthu wowose wawaonile, wanagile na wehile. Hivyo ukumbi wa halusu umema wageni. ¹¹ Lakini mwene ahoaingile kuwalola wageni, kamuona munthu imwe ambaye hakuvala vazi lasmi da halusu. ¹² Mwene akamuza, 'Lafiki, kupataze kufika hano ndani bila vazi da halusu?' Na munthu huyo hajibile chochose. ¹³ Ndipo mwene akawalongela watumigwa wake, 'Mfungeni munthu ino mikono na migulu na mkwaseni kunze muna ziza, huko ambako kutakuwa na kilio na kusaga mazino. ¹⁴ Kwa kuwa wanthu wengi wowatanga, lakini wateule ni wachache."

¹⁵ Ndipo Mafalisayo wakahalawa na kupanga jinsi ya kumgwila Yesu katika maneno yake mwenyewe. ¹⁶ Ndipo wawatuma wanahina wao hamwe na Mahelode. Na wakamlongela Yesu, "Mwalimu, chomanya kuwa weye ni mnthu wa kweli, na kwamba kofundiha matakwa ya Mulungu muna ukweli. Haujali maoni ya munthu imwenga na hauonesha upendeleo kwa wanthu. ¹⁷ Kwa hiyo chilongele, unafikili mbwani? Je, ni sahihi kishelia kuliha kodi kwa Kaisali au hapana?" ¹⁸ Yesu kamanya ubananzi wao na kulonga, "Hangi monigeza, mweye wanafiki? ¹⁹ Nilagiseni pesa itumikayo kuliha kodi." Ndipo wakamgalila dinali. ²⁰ Yesu akawauza, "Cheni na zina dino ni vya niani?" ²¹ Wakamjibu, "Vya Kaisali." Ndipo Yesu akawalongela, "Mwinkheni Kaisali vinthu vilivyo vyankhe na Mulungu mwinkheni Mulungu." ²² Wahulikile hivyo walishangaa. Kamala wakamleka na kwita zao. ²³ Siku hiyo baadhi ya Masadukayo weza kwa Yesu, wala walongao kuwa hebule ufufulo wa wefile. Wakamuza, ²⁴ wakalonga, 'Mwalimu, Musa kolonga, Ikala munthu amefaliki bila kweleka wana, ndugu yake na amlithi mwanamke na amwinkhe wana kwa ajili ya ndugu yake. ²⁵ Wakala ndugu saba. Wa kwanza kasola na kamala kadanganika bila kweleka wana. Akamwachia mke nduguye. ²⁶ Kamala ndugu yake wa kapili naye kadanganika via via, kamala yula wa katatu, ikala viya hadi kwa yula wa saba. ²⁷ Baada ya kutenda hivyo wose, yula mwanamke naye akadanganika. ²⁸ Lelo muna ufufulo idya mwanamke naakale mke wa niani katika ndugu wadya saba? Kwa sababu wose wamsola." ²⁹ Lakini Yesu aliwajibu na kuwalongela, "Mobananga, kwa sababu hammanyile Maandiko wala nguvu ya Mulungu. ³⁰ Kwa kuwa katika ufufulo, wanthu hawasola wala kusoligwa. Badala yake wanthu huwa gesa wasenga huko kuulanga. ³¹ Lakini kuhusu ufufulo wa wefile, hamjawahi kusoma kila ambacho Mulungu kakilonga kumwenu, akalonga, ³² Nie ni Mulungu wa Ibrahimu, Mulungu wa Isaka, na Mulungu wa Yakobo? Mulungu wa wefile, bali ni Mulungu wa walio hai." ³³ Wakati kusanyiko wahulikile dino, walishangaa mafundisho yake. ³⁴ Lakini Mafaliayo wahulikile kuwa Yesu kawanyamazisha Masadukayo, walijikusanya wao wenyewe kwa hwamwe. ³⁵ Imwe wao, akala mwana shelia, kamuza swali kwa kumgeza. ³⁶ "Mwalimu, ni amlili iliyo nkulu kufosa zose katika shelia?" ³⁷ Yesu akamjibu, "Lazima umpende Mndewa kwa moyo wako wose, kwa roho yako yos, na kwa akili zako zose. ³⁸ Dino ndiyo amlili iliyo nkulu na ya kwanza. ³⁹ Na ya pili yofanana na hiyo- Ni lazima kumpenda jilani yako gesa ivokoipenda mwenyewe. ⁴⁰ Shelia zose na Walotezi hutegemea amlili zino mbili." ⁴¹ Na Mafalisayo wakalile wankhali wamejikusanya hamwe, Yesu akawauza swali. ⁴² Akilonga, Je!, Mofikili mbwani nchanya ya Kilisito? Yeye ni Mwana wa niani? Nao wakamjibu, "Ni mwana wa Daudi." ⁴³ Yesu akawajibu, "Ni kwa namna ilihi Daudi katika Roho komtanga Mndewa, akalonga, ⁴⁴ 'Mndewa alimlongela Mndewa wangu, "Kala mkono wangu wa kulume, hadi ahoniwatende maadui zako waikigwe hasi ya migulu yako?" ⁴⁵ Kama Daudi komtanga Kilisito "Mndewa," jinsi gani atakuwa mwana wake?" ⁴⁶ Hebule adahile kumjibu neno kaidi, na hebule aliyetubutu kaidi kumuza maswali zaidi tangu siku hiyo na kugendelela.

Chapter 23

¹ Baadaye kalonga na umati wa wanthu na wanahina wake. Akalonga, ² "Waandishi na Mafalisayo wokalila kinthi cha Musa. ³ Kwa hiyo chochose wanacho waamlu kutenda, tendeni kuno mkiwachunguza. Lakini msekwiiza mkaiga matendo yao, kwa sababu wao hlonga muli wasiyoyateda. ⁴ Kweli, wao hufunga mizigo mizito ambayo ni vidala kuipapa, na kamala huwapapa wanthu mabegani mmwao. ⁵ Matendo yao yose, hutenda ili waloligwe na wanthu. Kwa sababu wao hupanula masanduku yao na kuongeza ukulu wa mapindo ya mavazi yao. ⁶ Wao hulonda kukala maenelo ya kifahari mui shelehe naa mui vinthi vya heshima ndani ya masinagogi, ⁷ na kulamswa kwa heshima maneo ya sokoni, na kutangigwa "Walimu" na wanthu. ⁸ Lakini mweye hampasigwa kutangigwa "Walimu," Kwa kuwa mnaye Mwalimu imwe, na mweye wose ni ndugu. ⁹ Msekumtanga munthu yeyose hano muiisi kuwa tati yen, kwa kuwa mnaye Tata imwe tu, naye kauko kuulanga. ¹⁰ Wala msekwiiza kutangigwa 'walimu,' kwa vila mnaye Mwalimu imwe tu, yaani Kilisito. ¹¹ Bali awile mkulu mgati mmwenu naawe mtumigwa wenu. ¹² Yeyose aiinule naashushigwe. Na yeyose koishusha na ainuligwe. ¹³ Lakini ole wenu waandishi na Mafalisayo, wanafiki Mowafungila wanthu umwene wa kuulanga. Namweye hamdaha kuingila, na hamwaluhusu wokwingila kutenda hiyo. (Zingatia: Msitali wa 14 hauoneka mui nakala bola za umwaka. Baadhi ya nakala huongeza msitali uno baada ya msitali wa 12. Msitali wa ¹⁴ "Ole wenu waandishi na Mafalisayo wanafiki kwa vila mowamela wajane"). ¹⁵ Ole wenu waandishi na Mafalisayo, wanafiki! Movuka ng'ambo ya ibahali na kufika kumtenda munthu imwe aamini yala moyafundisha, na ahokuwa kama mweye, motenda mala mbili mwana wa jehanamu kama mweye mliyoy. ¹⁶ Ole wenu vilongozi vipofu, mweye molonga, Yeyose koapa kwa hekel, si kinthu. Lakini koapa kwa dhahabu ya hekelu, kafungigwa na kiapo chake. ¹⁷ Mweye vipofu wahenye, kilihi ni kikulu kufosa kimwenga, dhahabu au hekalu ambalo diwekwigwa wakfu dhahabu kwa Mulungu? ¹⁸ Na, yeyose koapa kwa madhabahu, si kinthu. Bali koapa kwa sadaka iliyo nchanya yake, kafungigwa na kiapo chankhe. ¹⁹ Mweye wanthu vipofu, kilihi ni kikulu kufosa kimwenga, sadaka au madhabahu ambayo hwika wakfu sadaka zolaviligwa kwa Mulungu? ²⁰ Kwa hiyo, yeye koapa kwa madhabahu hulapa kwa hiyo na kwa vinthu vyose nchanya yake. ²¹ Naye koapa kwa hekalu, hulapa kwa hilo na kwa yeye kokala ndani yake. ²² Na yeye koapa kwa ulanga, hulapa kwa kinthi cha enzi cha Mulungu na kwa yeye kokala nchanya yake. ²³ Ole wenu, waandishi na Mafalisayo, wanafiki! Kwa kwa moliha zaka kwa bizali, mnaamnaa na mchicha, lakini molekamba mbuli nkulu ya shelia- haki, lehema, na imani. Lakini yano mopasigwa kuwa moyatenda, na siyo kuleka yamwenga bila kuyatekeleza. ²⁴ Mweye vilongozi vipofu, mweye ambao mochuja kivunyo kidodo lakini momela ngamia! ²⁵ Ole wenu, waandishi na Mafalisayo, wanafiki! Kwa kuwa mosafisha kunze ya vikombe na kunze ya sahani, lakini ndani kumema dhuluma na kutokuwa na kiasi. ²⁶ Mweye Mafalisayo vipofu, safisheni kwanza ndani ya kikombe na ndani ya sahani, ili upande wa kunze nao pia uwe safi ²⁷ Ole wenu, waandishi na Mafalisayo, wanafiki! Kwa kuwa mofanana na maziala yahakigwe chokaa, ambayo kwa kunze huneka yanogile, lakini kwa ndani yamema mifupa ya wefile na kila kiwile kichafu. ²⁸ Vivyo hivyo, mweye kwa kunze mooneka wenye haki mbele ya wanthu, lakini kwa ndani mmema unafiki na udhalimu. ²⁹ Ole wenu, waandishi na Mafalisayo, wanafiki! Kwa kuwa mozenga maziala ya walotezi na kuyapamba maziala ya wenye haki. ³⁰ Mweye molonga, kama tungeishi siku za tati zetu, sekechishiliki hamwe nao kutila damu za walotezi. ³¹ Kwa hiyo mojishuhudia wenyewe kwamba mweye ni wana wa hao wawakomile walotezi. ³² Pia mweye mokamilisha kumemeza hanthu yokustahili ubananzi ya tati zenu. ³³ Mweye nyoka, wana wa vipilibao, kwa namna ilihi mtaikwepa hukumu ya jehanamu? ³⁴ Kwahiyo, lola, nowatuma kumwenu walotezi, wanthu wenye hekima, na waandishi. Baadhi yao namuwakome na kwagozelesha. Na baadhi yao namuwachape ndani ya masinagogi yenu na kuwawinga kulawa mji umwe hadi umwenga. ³⁵ Matokeo ni makulu nchanya mmwenu palawile damu zose za wenye haki zilitigwe muiisi, kwandusila damu ya Habili mwenye haki hadi kwa damu ya Zakalia mwana wa Balakia, mumkomile kati ya patakhatifu na muimadhabahu. ³⁶ Kweli, nowalongeleni, mbuli zin zose nayakipate chelesi kino. ³⁷ Yelusalemu, Yelusalemu, weye kowakoma walotezi na kuwatoa mayuwe wala ambao wotumigwa kumwako! mala ngahi niwakusanya wana wako hamwe kama vila nguku awakusanyavyo vifalanga wake hasi ya mbawa zake, lakini haukutogola! ³⁸ Lola, nyumba yako isigala ukala. ³⁹ Nanie nokulongela, kwandusa sambini na kuendelea sekeunione, hadi ahoulunge, 'Kabalikiigwa yeye akwiza kwa zina dya Mndewa."

Chapter 24

¹ Yesu kalawa mudihekalu na kwita zake. Wanahina wake wamwitiila na kmlagisa mazengo ya hekalu. ² Lakini aliwajibu na kuwalongela, "Je, hamuyaona mambo yano yose? Kweli nowalongela, hebule yuwe nadisigale nchanya ya dimwenga bila kubanangigwa." ³ Na akalile muna Mlima wa Mizeituni, wanahina wake wamwitila kwa falagha na kulonga, "Chilongele, mbuli zino yalawile lini? Kinthu gani nakiwe dalili ya kwiza kumwako na uhelelo wa iisi?" ⁴ Yesu aliwajibu na kuwalongela, "Iweni makini kwamba seke eze munthu akawapotosha. ⁵ Kwa vila wengi naweze kwa zina dyangu. Watalonga, 'Nie ndiye Kilisito,' na watawapotosha wengi. ⁶ Namhulike viya na taalifa za vita. Loleni sekemwize mkawa na wasiwasi, kwa vila mbuli zino yabulebudi kulawawila; lakini ula uhelelo utakuwa unkhali. ⁷ Kwa kuwa taifa nadiinuke dhidi ya taifa dimwenga, na umwene dhidi ya umwene. Kutakuwa na nzala na magudemeko ya aldhi muna hanthu mbalimbali. ⁸ Lakini mbuli zino zose ni mwanduso tu wa usungu wa kuifungula. ⁹ Ndipo nawawalave kwa ajili ya mateso na kuwakoma. Namchukiigwe na mataifa yose kwa sababu ya zina dyangu. ¹⁰ Ndipo wengi nawaikwale na kusalitiana na watachukiana wenyewe kwa wenyewe. ¹¹ Walotezi wengi wa uvwizi nawalawile na kuwavwizila wengi. ¹² Kwa sababu ubananzi nauongezeke, upendo wa wengi nauhole. ¹³ Lakini alondaye vumilia mpaka uhelelo, ataokoigwa. ¹⁴ Ino injili ya umwene naihubiligwe muna iisi ngima kama ushuhuda kwa mataifa yose. Na ndipo ula uhelelo naufike. ¹⁵ Kwa hiyo, ahomuone chukizo da ubananzi, dilongigwe na mlotezi Danieli ditimalala hanthu patakanthifu [asomaye na amanye], ¹⁶ ndipo wawile Yuda wakimbila muimilima. ¹⁷ Na yula awile nchanya ya paa dya nyumba sekeadahe kutelemka hasi kusola kinthu chochose kulawa ndani ya nyumba yake, ¹⁸ naye awile kumgunda sekeabwele kusola vazi dyake. ¹⁹ Lakini ole wao ambao wana wana na wala ambao wonyonyesha katika siku ziya! ²⁰ Lombeni kwamba kukimbila kumwenu sekekuwe wakati wa mbeho, wala sik ya sabato. ²¹ Kwa vila kutakuwa na dhiki nkulu, ambayo haiwahile kuwapo tangu kuumbigwa kwa iisi hadi sambi, na wala sekeiaho kaidi. ²² Kama siku hizo sekezifupishigwe, hebule ambaye aokokile. Lakini kwa sabab ya wateule, siku hizo nazitendigwe nguhi. ²³ Kamala ikawa munthu yeyose akawalongela 'Lola, Kilisito ke hano! au, 'Kilisito ka kula' sekemuamini mbuli zino. ²⁴ Kwa vila Makilisito wa uvwizi na walotezi wa uvwizi naweze na kulagisa ishala nkulu na mauzauza, kwa kusudi la kupotosha, kama idahike hata na wateule. ²⁵ Lolani, niwatahadhalisha kabla ya mbuli zino kulawila. ²⁶ Kwa hiyo, ikala nawawalongeleni, "Kilisito ka mudijangwa," sekemwite huko mudijangwa. Au, 'Loleni, ka kunyumba ya nyumba', sekemuamini mbuli hizo. ²⁷ Kama vila ladi ivoyokumulika kulawila mashaliki na kuangaza hadi maghalibi, ndivyo ivoiwe kwiza kwa Mwana wa Adamu. ²⁸ Hohose ukala mzoga, huko ndiko tai woikusanya. ²⁹ Lakini mala baada ya dhiki nkulu ya siku zila, Zua dadikigwe zizaa, mwezi haulava bunkhulo dyake, nyota nazilagale kulawa muianga, na nguvu za kuulanga zitatikisika. ³⁰ Ndipo ishala ya Mwana wa Adamu naioneke muianga, na makabila yose ya muiisi wataomboleza. Wamuone Mwana wa Adamu akeza mui mawingu ya muianga kwa nguvu na utunyo mkulu. ³¹ Naawatume wasenga wake kwa sauti nkulu ya talumbeta, nao watawakusanya hamwe wateule wankhe kulawa pande nne za iisi, kulawa uhelelo umwe wa ulanga hadi umwenga. ³² Ifunzeni somo kulawana na biki mtini. Mala tu tawi dosola na kulava mazani, momanya kwamba kiangazi chokalibia. ³³ Hivyo pia, ahomuone mbuli zino zose, mnapaswa kumanya kwamba kahaguhi, haguhi na malango. ³⁴ Kweli nowalongela, chelesi kino sekekifose, hadi mbuli zose zino ahoaywe yalawila. ³⁵ Ulanga na iisi nazifose, lakini mbuli yangu seeifose kamwe. ³⁶ Lakini kuhusu siku idya na saa hebule munthu komanya, hata wasenga wa kuulanga, wala Mwana, bali Tata mdumwe. ³⁷ Kama vila ivoiwile mui siku za Nuhu, ndivyo ivoiwe kwiza kwa Mwana wa Adamu. ³⁸ Kwa kwa katika siku hizo kabla ya ghalika wanthu wakala wakidya na kung'wa, wakisola na kusoligwa hadi siku idya ambayo Nuhu kaingila mui safina, ³⁹ na hawamanyile kinthu chochose hadi ghalika dizile na kuwasomba wose - ndivyo ivoiwe kwiza kwa Mwana wa Adamu. ⁴⁰ Ndipo wanthu waidi nawawe kumgunda- imwe naasoligwe, na imwe naalekwe kunyuma. ⁴¹ Wanawake waidi watakuwa wosaga hamwe - imwe naasoligwe, na imwe naasigale. ⁴² Kwa hiyo, kaleni meso kwa sababu hamanyile ni siku ilihi ambayo naeze Mndewa wenu. ⁴³ Lakini mmanye kwamba, mndewa mwenye nyumba amanyile ni saa ilihi ambayo mbavi kokwiza, akeshile na sekealuhusu nyuma yake kuvamigwa. ⁴⁴ Kwa hiyo, pia mopasigwa kuwa tayali, kwa kuwa Mwana wa Adamu naeze katika saa msiyoitalajia. ⁴⁵ Hivyo ni niani awile mwaminifu, mtumigwa mwenye akili, ambaye mndewa kamwinkha madalaka ncanya ya wawile katika nyumba yake, ili awenkhe ndiya kwa wakati wofaya? ⁴⁶ Kabalikiigwa mtumigwa huyo, ambaye mndewa wake naamfike kotenda hivyo wakati eze. ⁴⁷ Kweli nowalongeleni kwamba mndewa naamwike nchanya ya kila kiwile chake. ⁴⁸ Lakini kama mtumigwa mbananzi akalanga moyoni mwake, 'Mndewa wangu kachelewa,' ⁴⁹ na kandusa kuwatoa watumigwa wake, na akala na kulewa vileo, ⁵⁰ Mndewa wa mtumwa huyo naeze katika siku ambayo haitalajii, na katika saa ambayo haimanyile. ⁵¹ Mndewa wake naamkanthe vipande viidi na kumwika katika nafasi imwe sawa na wanafiki, ambako nakuwe na kilioo na kusaga mazino.

Chapter 25

¹ Ndipo umwene wa kuulanga na ufananishigwe na wanawali kumi wasolile vimuli vyao na kuhalawa kwita kumhokela mndewa halusi. ² Watano mgati mmwao wakala wabozi na watano wamwenga wakala welevu. ³ Wanawali wabozi ahwasolile vimuli vyao, hwasolile mavuta yoyose. ⁴ Bali wanawali welevu wasola vyombo vyenye mavuta hamwe na vimuli vyao. ⁵ Lelo wakati mndewa halusi kachelewa kufika, wose watozigwa na nthongo na wakagona. ⁶ Lakini wakati wa ichilo wa manane kukala na nyangi, 'Lola, mndewa halusi! Halaweni kunze mkamhokele.' ⁷ Ndipo hao wanawali wakwinuka wose na kuwasha vimuli vyao. ⁸ Wala wabozi wawalongela wala welevu, 'Mchinkhe hanthu ya mavuta yenu kwa sababu vimuli vyetu vozima.' ⁹ Lakini wala welevu waliwajibu na kuwalongela, 'Kwa vila sekeyachitoshe cheye na mweye, badala yake gendeni kwa wanaoza muigulile kiasi kwa ajili yamweye.' ¹⁰ Wakati waita huko kugula, Mndewa halusi kafika, na wose wakalile tayali waita naye kui shelehe ya halusi, na mlango ufungigwa. ¹¹ Baadaye wala wanawali wamwenga pia walifika na kulonga, 'Mndewa, mndewa, chivugulile.' ¹² Lakini alijibu na kulonga, 'Kweli nowalongela, Nie siwamanyile.' ¹³ Kwa hiyo loleni, kwa vila hamanyile siku au saa. ¹⁴ Kwa kuwa ni sawa na munthu ahoalondile kusafili kwita isi imwenga. Kawatanga watumwa wake na kuwakabidhi utajili wake. ¹⁵ Imwe wao kamwinkha talanta tano, imwenga kamwinkha mbili, na ila imwenga kamwinkha talanta imwe. Kila imwe kahokela kiasi kulingana na uwezo wake, na yula munthu alisafili kwita zake. ¹⁶ Mapema yula ahokele talanta tano kaita kuziika, na kuzalisha talanta zimwennga tano. ¹⁷ Vilavila ahokele talanta mbili, alizalisha zimwenga mbili. ¹⁸ Lakini mtumwa ahokele talanta imwe, kaita zake, akachimba bugo aldhini, na kuifisa fedha ya mndewa wake. ¹⁹ Na baada ya muda mtali, mndewa wa watmwa hao kabwela na kuzenga mahabusu nao. ²⁰ Yula mtumwa ahokele talanta tano keza na kugala talanta zimwenga tano, akalonga, 'Mndewa, kuninkha talanta tano. Lola, nimepata faida ya talanta zimwenga tano.' ²¹ Mndewa wake kamlongela, 'Hongela, mtuigwa unogile na mwaminifu! Umekuwa mwaminifu kwa vinthu vidodo. Nanikwinkhe madalaka nchanya ya vinthu vingi. Ingila mui seko ya mndewa wako.' ²² Mtumigwa ahokele talanta mbili keza na kulonga, 'Mndewa, kuninkha talanta mbili. Lola, nimepata faida ya talanta zimwenga mbili,' ²³ Mndewa wake akamlongela, 'Hongela, mtumigwa unogile na mwaminifu! Umekuwa mwaminifu kwa vinthu vidodo. Nanikwinkhe madalaka nchanya ya vinthu vingi. Ingila mui seko ya mndewa wako.' ²⁴ Baadaye mtumigwa ahokelile talanta imwe keza na kulonga, 'Mndewa, nomanya kuwa wewe ni munthu mkali. Kochuma hanthu ambaho huhandile, na kovuna mahali ambaho hukusila. ²⁵ Nie niogoha, nita zangu na kuifisa talanta yako katika udongo. Lola, unayo hano ila ikalile yako.' ²⁶ Lakini mndewa wake alijibu na kulonga, 'Wewe mtumigwa mbananzi na mzembe, komanya kwamba nokwaha hanthu ambaho sihandile na kuvuna hanthu ambaho sikusila. ²⁷ Kwahiyo kupasigwa kuwenkha fedha yangu wanthu wa benki, na wakati wa kubwela kumwangu nihokele ile yangu hamwe na faida. ²⁸ Kwa hiyo muhokeni hiyo talanta na mwinkheni yula mtumigwa awile na talanta kumi. ²⁹ Kila munthu awile nacho, naaongezeigwe zaidi-hata kwa kuzidishiigwa nkhan. Lakini kwa yeyose asiye na kinthu, hata awile nacho naahokigwe. ³⁰ Mkwaseni kunze mudiziza huyo mtumigwa asiye faa, ambako nakuwe na chilio na kusaga mazino.' ³¹ Wakati Mwana wa Adamu ahoeze muna utunyo wankhe, na wasenga wose hamwe naye, ndipo akale nchanya ya kinthi chake cha utunyo. ³² Mataifa yose nayaikusanye mbele zake, naye naatenganishe wanthu, kama vila mchungaji kowatenganisha kondoo na mbuzi. ³³ Naaike kondoo mkono wake wa kulume, bali mbuzi naawaike mkono wake wa kumoso. ³⁴ Kamala mwene naawalongele wala wawile mkono wake wa kudila, 'Inzoni, mbalikiigwe na Tati yangu, ulithi wa umwene andaliigwe kwa ajili yenu tangu kuikigwa msingi wa iisi. ³⁵ Kwa kuwa nikala na nzala na muninkha ndiya; Nikala mgeni na munikalibisha; ³⁶ Nikala mwanzi, na munivika nguo; Nikala mtamu na munilola; Nikala muikifungo na munizila.' ³⁷ Ndipo wenye haki watamjibu na kumlongela, 'Mndewa, lini chikuona ukala na nzala, na kukulisa? Au una kiu na chinkwinkha mazi? ³⁸ Na lini chikuona ukala mgeni, na chikukalibisha? Au ukala mwanzi na chikuvisha nguo? ³⁹ Na lini ukala mtamu, au mui kifungo, na chikwizila? ⁴⁰ Na mwene atawajibu na kuwalongela, 'Kweli nowalongeleni, mtendile hano, kwa imwe wa ndugu zangu wadodo, mnitendile nie.' ⁴¹ Ndipo naawalongele hao wawile mkono wa kumoso, 'Halaweni kumwangu, mlaanigwe, gendeni mui moto wa milele uandaliigwe kwa ajili ya kinyamkela na wasenga zake, ⁴² kwa sababu nikala na nzala lakini hamninkhile ndiya; Nikala na kiu lakini hamninkhile mazi; ⁴³ Nikala mgeni lakini hamnikalibishile; nikala mwanzi lakini hamninkhile mavazi; nikala mtamu na nikala muikifungo, lakini hamnitazamile.' ⁴⁴ Ndipo wao pia watamjibu na kulonga, 'Mndewa, lini chikuona ukala na nzala, au una kiu, au u mgeni, au ukala mwanzi, au ukala mtamu, au ukala mfungigwa, na hachikuhudumile? ⁴⁵ Kamala atawajibu na kulonga, 'Kweli nowalongela, kila ambacho hamtendile kwa imwe wa wano wadodo, hamnitendile nie.' ⁴⁶ Wano nawaite katika adhabu ya milele bali wenye haki katika ugima wa milele."

Chapter 26

¹ Wakati Yesu kakomeleza kulonga mbuli zose zino, kawalongela wanahina wake, ² "Momanya kwamba baada ya siku mbili nakuwe na sikukuu ya pasaka, na mwana wa Adamu alavigwe ili asulibiigwe." ³ Baadaye wakulu wa makuhani na walala wa wanthu watinkhana hamwe muna makao ya Kuhani Mkulu, awile kotangigwa Kayafa. ⁴ Kwa hamwe walipanga njama yya kumgwila Yesu kwa sili na kukoma. ⁵ Kwa kuwa walonga, "Sekeitendeke wakati wa sikukuu, kusudi isekwiza ikazuka ghasia mgati mwa wanthu." ⁶ Wakati Yesu akalile Bethania katika nyumba ya Simoni mkoma, ⁷ akalile kainyoosha muimeza, mwanamke imwe keza kumwake akala kapapa mkebe wa alabasta ikalile ma mavuta yenye thamani nkulu, na aliyamimina nchanya ya mutwi wake. ⁸ Lakini wanahina wake waonile jambo dia, walichkia na kulonga, "Nini sababu ya hasala ino?" ⁹ Yano yadahile kuuzwa kwa kiasi kikulu na kwinkhigwa maskini." ¹⁰ Lakini Yesu, akiwa komanya dino, kawalongela. "Hangi mosumbua mwanamke ino? Kwa kuwa katenda kinthu kinogile kumwangu." ¹¹ Masikini mnao siku zose, lakini hamuwa hamwe nanie daima, ¹² Kwa sababu ahoamiminile mavuta yano nchanya ya mtufi wangu, katenda hivyo kwa ajili ya maziko yangu. ¹³ Kweli nowalongeleni, hohose injili ino ahoihubiligwe muna iisi ngima, kitendo atendile ino mwanamke, pia nakiwe cholongigwa kwa ajili ya kumkumbuka." ¹⁴ Ndipo imwe wa wala kumi na waidi, atangigwe Yuda Isikalioti, kaita kwa wakulu wa makuhani ¹⁵ na kulonga, "Namninkhe mbwani nikimsaiti?" Wakampimila Yuda vipande thelathini vya fedha. ¹⁶ Tangu muda huo kalonda nafasi ya kumsaliti. ¹⁷ Hata siku ya mwanduso ya migate isiyogeligwa chachu, wanahina wamwitila Yesu na kulonga, "Kulihi kolonda chikuandalie udye ndiya cha Pasaka?" ¹⁸ Akawalongela, "Gendeni mjini kwa munthu fulani na mlongeleni, Mwalimu kolonga, "Muda wangu uhaguhi. Nanitimize Pasaka hamwe na wanahina wangu muna inyumba yako." ¹⁹ Wanahina watenda gesa Yesu awalagilize, na waliandaa ndiya cha Pasaka ²⁰ Ifikile jioni, kakala kudya ndiya hamwe na wala wanahina Kumi na Waidi. ²¹ Wakalile wodya ndiya, akalonga, "Kweli nowalongela kwamba imwe wenu atanisaliti." ²² Wahuzunika nkhanu, na kila imwe kandusa kumuuzwa, "Je, hakika siyo nie, Mndewa?" ²³ Akawajibu, "Yula ambaye kochovya mkono wake hamwe nanie katika bakuli ndiye atakaye nisaliti. ²⁴ Mwana wa Adamu naahalawe, kama ivoaandikiligwe. Lakini ole wake munthu ambaye atamsaliti Mwana wa Adamu! Ikala inogile kwa munthu hyo kama sekeaelekigwe." ²⁵ Yuda, ambaye angemsaliti akalonga, "Je!, Ni nie Rabi?" Yesu akamlongela, "Kulonga jambo hido wewe mwenyewe." ²⁶ Wakalile wakidya ndiya, Yesu kausola mgate, akaubaliki, na kuumegula. Akawenkha wanahina wake akalonga, "Soleni, mdye. Uno ndio mwili wangu." ²⁷ Kasola kikombe na kushukulu, akawenkha na kulonga, "Kung'weni wose muna kino. ²⁸ Kwa vila ino ni damu ya lagano dyangu, yotilika kwa ajili ya wengi kwa msamaha wa ubananzi. ²⁹ Lakini nowalongeleni, sekening'we kaidi matunda ya mizabibu uno, hadi siku ila ahoning'we yasambi hamwe namweye muna umwene wa Tati yangu." ³⁰ Wakalile wakomeleza kuimba wimbo, walawa kwita Gamba wa Mizeituni. ³¹ Kamala Yesu akawalongela, "Chilo kino mweye mwise namuikwale kwa sababu yangu, kwa kuwa iandikigwa, Nanimtoe mchungaji na kondoo wa kundi nawatawanyike. ³² Lakini baada ya kufufuka kumwangu, naniwalongole kwita Galilaya." ³³ Lakini Petro akamlongela, "Hata kama wose nawakuleme kwa sababu ya mambo yatakayokupata, nie sekenikuleme." ³⁴ Yesu akamjibu, "kweli nokulongela, chilo kino kabla jogoo hanawika, nauikane mala nthatu." ³⁵ Petro akamlongela, "hata kama ingenipasa kudanganika na wee, sekenikukane." Na wanahina wamwenga wose wakalonga vilavila. ³⁶ Baadaye Yesu kaita nao hanthu kotangigwa Gethsemane na kawalongela wanahina wake, "Kalen hano wakati nikaita huko na kulomba." ³⁷ Akamsola Petro na wana waidi wa Zebedayo na akandusa kuhuzunika na kusunoneka. ³⁸ Kamala kawalongela, "Roho yangu ina huzuni nkulu nkhanu, hata kiasi cha kudanganika. Sigaleni hano na mkeshe hamwe nanie." ³⁹ Akaita mbele kidodo, akalagala kifudufudi, na kulomba. Akalonga, "Tati yangu, kama yodahika, kikombe kino kiniepuke. Isekuwa kama ivonilonda nie, bali gesa ivoukulonda weye." ⁴⁰ Akawaitila wanahina na kawafika wagona nthongo, na akawalongela Petro, "Hangi hamdahile kukalameso nanie kwa saa dimwe?" ⁴¹ Kalenimeso na kulomba kusudi sekemuigile muimajalibu. Roho i ladhi, lakini mtufi ni dhaifu." ⁴² Akaita zake mala ya kapili na kulomba, akalonga, "Tati yangu, kama jambo dino hadidahika kuepukika na ni lazima niking'we kikombe chino, mapenzi yako yatimizwe." ⁴³ Akabwela kaidi na kuwatinkhana wagona nthongo, kwa kuwa meso yao yakala mazito. ⁴⁴ Kamala akawaleka kaidi akaita zake. Akaomba mala ya nthatu akalonga maneno yadyadya. ⁴⁵ Baadaye Yesu kawaitila wanahina wake na kuwalongela, "Mnkhalu mgona tu na kuhumula? Loleni, saa ihaguhi, na Mwana wa Adamu kosalitiigwa muimikono mwa wenye ubananzi. ⁴⁶ Amkeni, chihalawe. Lola, yula kolonda anisaliti kahaguhi." ⁴⁷ Wakati akalile ankhali kolonga, Yuda imwe wa wala Kumi na Waidi, akafika. Kundi kulu difika hamwe naye dilawila kwa wakulu wa makuhani na walala wa wanthu. Weza na mapanga na malungu. ⁴⁸ Kaidi munthu aliyekusaidia kumsaliti Yesu kakala kawenkha ishala, akalonga, "Yula nolondanimbusu, ndiye yeye. Mgwileni." ⁴⁹ Mala hiyo keza kwa Yesu na kulonga, "Salamu, Mwalimu!" Na akambusu. ⁵⁰ Yesu akamlongela, "Lafiki, ditende dia ambalo

dikugala." Ndipo weza, na kumnyooshela mikono Yesu, na kumgwila.⁵¹ Lola, munthu imwe awile hamwe na Yesu, alinyosha mkono wankhe, akasomola upanga wake, na akamtoa mtumigwa wa kuhani mkulu, na kumkantha gutwi dyake.⁵² Ndipo Yesu akawalongela, bweleza upanga wako hadya uulavile, kwa kuwa wose watumiao upanga nawaangamizigwe kwa upanga.⁵³ Modhani kuwa sidaha kumtanga Tati yangu, naye akanilagisila majeshi zaidi ya kumi na waidi ya wasenga?⁵⁴ Lakini basi jinsi gani maandiko yadahile kutimizigwa, vino ndivyo yopasigwa kulawila?"⁵⁵ Wakati huo Yesu akawalongela umati, "Je! Mwiza na mapanga na malungu kunigwila kama mnyang'anyi? Kila siku nikala muihekalu nikifundisha, na hamnitozile!"⁵⁶ Lakini yose yano yametendeka ili Maandiko ya walotezi yatimile." Ndipo wanahina wake wakamleka na kukimbila.⁵⁷ Wala wamkamatile Yesu wamgala kwa Kayafa, Kuhani Mkulu, hanthu ambaho waandishi na walala wakala wamekusanyika hamwe.⁵⁸ Lakini Petro kamkola kunyuma kwa kutali hadi muna ukumbi wa Kuhani Mkulu. Kaingila ndani na kukala hamwe na walinzi alole cholondakulawila.⁵⁹ Basi wakulu wa makuhani na Balaza dyose wakala wakilonda ushahidi wa uvwizi dhidi ya Yesu, kusudi wapantthe kumkoma.⁶⁰ Ingawa walawila mashahidi wengi, Lakini hawapatile sababu yoyose. Lakini baadaye mashahidi waidi waitokeza mbele⁶¹ na kulonga, "Munthu ino kalonga, "Nodaha kudibena hekalu da Mulungu na kudizenga kaidi kwa siku nthatu."⁶² Kuhani Mkulu katimalala na kumuuzua, "Haudaha kujibu? Wano wokushuhudia mbwani dhidi yako?"⁶³ Lakini Yesu kakala kimya. Kuhani Mkulu kamlongela, "Kama Mulungu aishivyo, nokulongela uchilongele, kama wewe ni Kilisito, Mwana wa Mulungu."⁶⁴ Yesu akamjibu, "Weye mwenyewe kulonga jambo idyo. Lakini nokulongela, kulawa sambu na kugendelela naumwone Mwana wa Adamu kakala mkono wa kudila wenye Nguvu, na akeza muna mawingu ya kuulanga."⁶⁵ Ndipo Kuhani Mkulu kadega mavazi yake na kulonga, "Kakufulu! Je, cholonda kaidi ushahidi wa mbwani? Lola, tayali muhulika akikufulu."⁶⁶ Je! Mowaza mbwani? Wakajibu na kulonga, "Kostahili chifo."⁶⁷ Kamala wamtemela mate muicheni na kumtoa konde, na kumchapa makofi kwa mikono yao,⁶⁸ na kulonga, "Chitabilie, weye Kilisito. Ni niani akuchapile?"⁶⁹ Wakati huo Petro kakala kakala kunze muna ukumbi, na mtumigwa wa kike kamwitila na kulonga, "Weye pia ukala hamwe na Yesu wa Galilaya."⁷⁰ Lakini alikana mbele yao wose, akalonga, Simanyile kinthu kochilonga."⁷¹ Aitile kunze ya lango, mtumigwa imwenga wa kike kamwona na kuwalongela wakalile hadya, "Munthu yuno pia kakala hamwe na Yesu wa Nazaleti."⁷² Akakana kaidi kwa kiapo, "Nie simmanyile munthu ino."⁷³ Muda mguhi baadaye, wala wakalile watimalala haguhi, wamuinza na kulonga na Petro, "Kwa hakika weye pia ni imwe wao, kwa kuwa hata lafudhi yako yoonsha."⁷⁴ Ndipo kandusa kulaani na kuapa, "Nie simmanyile munthu ino," na mala hiyo hiyo zogolo akawika.⁷⁵ Petro alikumbuka maneno alongeligwe na Yesu, "Kabla zogolo hanawika naunikane mala nthatu."

Chapter 27

¹ Muda wa mitondo ufikile, wakulu wose wa makuhani na walala wa wanthu wadya njama dhidi ya Yesu wapatte kumkoma. ² Wamfunga, wamulongoza, na kumfikisha kwa Liwali Pilato. ³ Kamala wakati Yuda, ambaye kakala amemsaliti, kaona kwamba Yesu kahukumigwa kale, alijuta na kubweleza vipande thelathini vya fedha kwa mkulu wa makuhani na walala, ⁴ na akalonga, "Nitenda ubananzi kwa kuisaliti damu yabule na hatia." Lakini wakajibu, "Yochihusu mbwanii cheye? Yalole hayo mwenyewe." ⁵ Kamala kavyasa hasi vila vipande vya fedha muna hekalu, na kuhalawa zake na kuijinyonga mwenyewe. ⁶ Mkulu wa makuhani kavisola vila vipande vya fedha na kulonga, "Si halali kuiika fedha ino muna hazina, kwa sababu ni ghalama ya damu." ⁷ Wajadiliana kwa hamwe na fedha ikatumika kugulila mgunda dya mfinyanzi da kuzikila wageni. ⁸ Kwa sababu ino mgunda huo dikala dikitangigwa, "Mgunda lwa damu" hadi dielo ino. ⁹ Kamala dila neno dikala dilongigwa na mlotezi Yeremia ditimila, kulonga, "Walitwaa vipande thelathini vya fedha, gharama ipangigwe na wanthu wa isilaili kwa ajili yake, ¹⁰ na walimtumia kwa mgunda lwa mfinyanzi, kama Mndewa awile kanielekeza." ¹¹ Lelo Yesu katimalala mbele ya liwali, na liwali kamuuzwa, "Je! Weye ni mwene wa Wayahudi?" Yesu alimjibu, "Weye kolonga ivo." ¹² Lakini wakati ashitakiigwe na wakulu wa makuhani na walala, hajibile chochose. ¹³ Kamala Pilato akamlongela, "Huyahulikile mashitaka yose dhidi yako?" ¹⁴ Lakini hamjibile hata neno dimwe, hivyo liwali kamemigwa na mshangao. ¹⁵ Lelo muna sikukuu ikala destuli ya liwali kumfungula mfungigwa imwe kosaguligwa na umati. ¹⁶ Wakati huo wakala na mfungigwa sugu zina dyake Balaba. ¹⁷ Hivyo wakati wakalile wamekusanyika hamwe, Pilato kawauza, "Ni niani molonda chimvugulile kwa ajili yenu?" Balaba au Yesu kotangikwa Kilisito?" ¹⁸ Kwa sababu kamanya kwamba wamgwila kale kwa sababu ya chuki. ¹⁹ Wakati akakala mui kinthi chake cha hukumu, mke wake kamtumila neno na kulonga, "Sekeutende jambo dyodyose kwa munthu huyo kebule na hatia. Kwani nitesigwa mno hata dielo katika ndoto kwa sababu yake." ²⁰ Ndipo wakulu wa makuhani na walala waliwashawishi matinkhano wamwombe Balaba, na Yesu akomigwe. ²¹ Liwali kawauza, "Ni ilihi kati ya waidi molonda nie nimlekele kumwenu?" walonga, "Balaba." ²² Pilato akawalongela, "Nintendeze Yesu kotangigwa Kilisito?" Wose wakajibu, "Msulubishe." ²³ Naye akalonga, "Hangi, ni kosa dilihi atendile?" Lakini walizidi kugta nyangi haya nchanya nkhani, "Msulubishe." ²⁴ Hivyo wakati Pilato kaonile hadaha kutenda dyodyose, lakini badala yake vulugu zikala zandusa, kasola mazi akanawa mikono yake mbele ya umati, na kulonga, "Nie nabule hatia nchanya ya damu ya munthu ino ebule na hatia. Yaloleni yano wenyewe." ²⁵ Wanthu wose wakalonga, "Damu yake iwe nchanya mmwetu na wana wenthu." ²⁶ Kamala kamvugulila Balaba kumwao, lakini kamtoa mjeledi Yesu na kumkabidhi kumwao kwita kusulubiwa. ²⁷ Kamala asikali wa liwali wakamsola Yesu mpaka Plaitolia na kundi kulu dya maasikali wose wakamkusanya. ²⁸ Wamvula nguo zake na kumvika kanzu ya langi ndunkhu. ²⁹ Kamala wakatengenenza taji ya miwa na kwika nchanya ya mutwi wake, na wamwikila mwanzi muna mkono wake wa kulume. Wakamtoa mavindi mbele yake na kumkejeli, wakalonga, "Salamu, Mwene wa Wayahudi?" ³⁰ Na wamtemela mate, na wasola mwanzi na kumtoa muumutwi. ³¹ Wakati wakalile wakimkejeli, wamvula ila kanzu na kumvika nguo zake, na kumlongoza kwita kumsulubisha. ³² Walawile kunze, wamwona munthu kulawa Klene zina dyake Simeoni, ambaye wamlazimisha kwita nao ili apante kuupapa msalaba wake. ³³ Wafikile hanthu kotangigwa Goligotha, maana yake, "Hanthu ha fuvu da mutwi." ³⁴ Wamwinkha siki ichanganyigwe na nyongo ang'we. Lakini ahoaingile, hadahile kung'wa. ³⁵ Wakati wawile wamesullubishwa, waligawana mavazi kwa kutoa kula. ³⁶ Na wakala na kumlola. ³⁷ Nchanya ya mutwi wake waika mashitaka dhidi yake yakisomigwa, "Yuno ni Yesu, mwene wa Wayahudi." ³⁸ Wanyang'anyi waidi wasulubiigwa hamwe naye, imwe upande wa kudila wake na imwenga wa kumoso. ³⁹ Wala wakalile wakafosa walimdhihaki, wakitikisa mitwi yao ⁴⁰ na kulonga, "Weye ukalile ukalonda kudibananga hekalu na kudizenga katika siku nthatu, jiokoe mwenyewe! Kama ni Mwana wa Mulungu, shuka hasi ulawe muumsalaba!" ⁴¹ Katika hali ila ila wakulu wa makuhani wakala wakimkashifu, hamwe na waandishi na walala, na kulonga, ⁴² "Kaokola wamwenga, lakini hadaha kuiokola mwenyewe. Yeye ni Mwene wa Wayahudi. Na ashuke hasi kulawa muumsalaba, ndipo ahochimwamini. ⁴³ Kamtumaini Mulungu. Leka Mulungu amulokole lelo kamakolonda, kwa sababu kalonga, "Nie ni Mwana wa Mulungu." ⁴⁴ Na wadya wanyang'anyi wakalile wasulubiigwa hamwe naye pia walonga maneno ya kumdhihaki. ⁴⁵ Lelo kulawa saa sita kukala na ziza muna isi yose hadi saa tisa. ⁴⁶ Ifikile saa tisa, Yesu kalila kwa sauti kulu, "Eloi, Eloi lama thabakithan?" akimaanisha, "Mulungu wangu, Mulungu wangu, hangi kunileka?" ⁴⁷ Wakati huo baadhi yao wakalile watimalala hadya wahulika, wakalonga, "Komtanga Eliya." ⁴⁸ Mala imwe imwe wao kakimbila kusola sifongo na kuimemeza kinywaji, kaiika nchanya ya biki na kumwinkha apate ang'we. ⁴⁹ Nao wasigale wakalonga, "Mlekeni mdumwe, lekeni chione kama Eliya naeze kumwokola." ⁵⁰ Kamala Yesu kaidi kwa sauti kulu na akailaa roho yake. ⁵¹ Lola, Pazia da hekalu didegeka sehemu mbili kulawila nchanya hadi hasi. Na aldhi igudemeka na miamba itulika vipande. ⁵² Maziala yafuguka, na mitufi ya watakatifu wengi wakalile

wagona nthongo wafufuliigwa.⁵³ Walawa mui maziala baada ya ufufulo wankhe, waingila mji mtakatifu, na waoneka na wengi.⁵⁴ Basi yula akida na wala ambao wakalile wakamlola Yesu wadiona gudemeko na mbuli yakalile yakitokea, wamemigwa na woga sana na kulonga, "Kweli yuno kakala Mwana wa Mulungu."⁵⁵ Wanawake wengi wakalile wakimkola Yesu kulawa Galilaya ili kumhudumia wakala hadya wakilola kulawa kwa kutali.⁵⁶ Mgati mmwao wakala Maliamu Magdalena, Maliamu mami yake Yakobo na Joseph, na mama wawana wa Zebedayo.⁵⁷ Ifikile jioni, keza munthu tajili kulawa Alimathayo, atangigwe Yusufu, ambaye pia kakala mwanahina wa Yesu.⁵⁸ Kamwitila Pilato na kuuomba mtufi wa Yesu. kamala Pilato kalagiliza enkhigwe.⁵⁹ Yusufu kausola mtufi akaufunga na nguo ya sufi safi,⁶⁰ na akaugoneza nuba kabuli dasambi dake akalile kadichonga muumwamba. Kamala akavingilisha yuwe kulu digubika mlango wa kabuli na akaita zake.⁶¹ Maliamu Magdalena na Maliamu imwenga wakala hadya, wakala kuelekea kabuli.⁶² Siku isondelele ambayo ikala siku baada ya maandiko, wakulu wa makuhani na Mafalisayo walikusanyika hamwe kwa pilato.⁶³ Wakamlongela, "Mndewa, chokumbuka kuwa wakati yula mdanganyifu akalile hai, kalonga, 'Baada ya siku nthatu atafufuka kaidi.'"⁶⁴ Kwahiyo, lagisa kwamba kabuli dilindigwe salama mpaka siku ya nthatu. Vinginevyo, wanahina wake wodaha kwiza kumbawa na kulonga kwa wanthu, 'Amefufuka kulawa wefile.' Na udanganyifu wa uhelelo utakuwa wehile kufosa udyo wa mwanduso."⁶⁵ Pilato akawalongela, "Soleni walinzi. Gendeni mkatende hali ya usalama kama muwezavyo."⁶⁶ Hivyo waita na kutenda kabuli kuwa salama, yuwe digongigwa mhuli na kwika walinzi.

Chapter 28

¹ Baadaye jioni siku ya Sabato, zua dikalile hohelela kwitila siku ya kwamza ya juma, Maliamu magdalena, na yula Maliamu imwenga weza kudilola kabuli. ² Lola kukala na gudemeko kulu, kwa sababu malaika wa Mndewa alishuka na kudivilingisha dila yuwe, kamala akadikalila. ³ Sula yake ikala kama ya umeme, na mavazi yake yakala mazelu gesa theluji. ⁴ Wala walinzi wamemigwa na hofu na kuwa kama wefile. ⁵ Yula msenga akawagubulila wala wanawake akalong, "sekemwogohe kwa maana nomanya kuwa momloda Yesu, asulubiigwe. ⁶ Hahali hano, lakini amefufuka kama ivoawalongele. Inzoni muone hanthu ambaho Mndewa agonile. ⁷ Gendeni hima mkawalongele wanahina wnkhe, 'Kafufuka kulawa wefile, lola kawatangulila Galilaya. Huko ndiko nammuone.' Lola nie niwalongela." ⁸ Wala wanawake wahalawa hadya muumaziala hima wakala na hofu na seko nkulu, na wakakimbila kuwalongela wanahina wankhe. ⁹ Lola Yesu katinkhana nao na kulonga, "Salamu." Wala wanawake weza na kuoza migulu yake, na kamala wakamwabudu.

¹⁰ Kamala akawalongela, "msekogoha, gendeni mkawalongele ndugu zangu walongele Galilaya. Huko nawanione.

¹¹ Wakati wala wanawake wakalile wakaita, lola baadhi ya walinzi waita mjini na kuwalongela wakulu wa makuhani mvuli zose yakalile yalawila. ¹² Nao makuhani wakalile watinkhana na walala na kudijadili jambo dino hamwe nao, walava kiasi kikulu cha pesa kwa wala asikali ¹³ na kuwalongela, "Walongeleni wamwenga kuwa, 'wanahina wa Yesu weza wakaubawa mtufi wa Yesu wakati cheye chikala chigona.' ¹⁴ Kama taalifa ino ikamfikila liwali, cheye tutamshawishi na kuwalaileni mweye mashaka yose." ¹⁵ Kwa hiyo wadya asikali wakazisola zila pesa na kutenda kama wawile waelekezigwa. Habali ino ienela nkhanu kwa Wayahudi na ikala hivyo hadi dielo.

¹⁶ Lakini wala mitume kumi na imwe waita Galilaya, kwenye udya mlima akalile amewaelekeza. ¹⁷ Nao ahowamwone, walimwabudu. lakini baadhi yao waona shaka. ¹⁸ Yesu keza kumwao akamlongela akalonga, "Nikinkhigwa mamlaka yose muiisi na kuulanga. ¹⁹ Kwa hiyo gendeni mkawatende mataifa yose kuwa wanahina. Wabatizeni muna zina dya Tata, na dya Mwana, na dya Roho Mtakatifu. ²⁰ Wafundisheni kuyatii mbuli zose niwalongeleni, Na lola, nie niko hamwe namweye daima, hata mpaka uhelelo wa iisi.